

DIDŽIOJI KOALICIJA

ABI VOKIEČIŲ DIDŽIOSIOS PARTIJOS TURI PO MAŽDAUG VIENODĄ SAULININKŲ SKAIČIŲ. — TOKIA BŪKLĖ VILIOJA ABIEJŲ PAREIGUNUS PAGALVOTI APIE KOALICINĘ VYRIAUSYBĘ AUSTRIJOS PAVYZDŽIU. — TEN PARTIJOM LABAI GERALI BET KRAŠTAS NUO JŲ PASIDALINIMO 'RIEBIOMIS VIE TOMIS' ILGAINIUI TIK NUKENTĖJO.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Paskutiniams viešosios nuomonės tyrinėtojų daviniams 45-48% vokiečių rinkikų per rugsėjo 19 d. rinkimus yra nusistatę balsuoti už krikščionius demokratų, 43-45% už socialdemokratų. Likusi mažuma dar yra neapsisprendusi ar balsuos už mažą liberalų -- laisvų demokratų -- partiją, kuri šiuo metu yra koalicijoje su krikšč., demokratais. Jei nevyks kokių staigmenų, krikščionys demokratams po rinkimų atsistos prieš dilemą: sudaryti ir toliau koalicinę vyriausybę su liberalais, ar eiti vadinašios 'didžiosios koalicijos' -- su socialdemokratais keliu. Už tokią koaliciją pasisako ir dauguma socialdemokratų, net ir tuo atveju, jei jie gautų daugiau balsų už krikšč. demokratus.

Kas yra ta 'didžioji koalicija' ir ko ji verta? Vienybė, apimanti galimai daugiausia žmonių, visada yra pageidaujama. Dažnai girdime reikalavimus statyti visos krašto interesų aukščiausių partijos. Logiškai galima pasidaryti išvadą, kad jei dvi didžiosios partijos, kurios turi per 90% seimo narių, sutaria dėl koalicijos, tai bus labai geras dalykas.

Nė viena vyriausybės sudarymo, kraštui tikrai dėl to turėtų būti daugiau naudos. Kiekvieno atveju -- mažiau triukšmo. Tikrai yra tokių bėdos atvejų valstybiniame gyvenime, kada vienybė -- visų partijų koalicija -- gali labai praversti, tačiau kaip taisyklė kraštui yra geriau, jei viena iš didžiųjų partijų palieka konsstruktyvioje opozicijoje.

Praktiškai tai geriausiai įrodo Austrijos pavyzdys, krašto, kurį jau dvidešimt metų valdo krikščionių socialų ir socialdemokratų 'didžioji' koalicija.

Prieš 'anschlussą' (susijungimą) su Hitlerio Vokietija abi didžiosios Austrijos partijos nuosaikumu nepasidavė. Krikščionių socialų pirmininkas turėjo nemažą polinkį į fašizmą, o Austrijos socialistai buvo 'kairėsni' už kitus Europos socialdemokratų.

Ir tai suprantama, nes laikai buvo sunkūs. Susijungimui su Vokietija daugumas austrių pritarė. Nė vienas vokiečių kraštas neturėjo proporcingai tiek daugnačių partijos narių kaip Austrija, beveik 10% viso krašto gyventojų buvo partijos nariai.

jų buvo partijos nariai.

Po karo buklė radikaliai pasikeitė. Austriai save pradėjo laikyti pirmąja nacių auka ir iš Vakarų Vokietijos išgavo pusę milijardo markių atlyginimą už visokius nuostolius, daugiausiai už iš kitų Rytų Europos kraštų išvarytų 'volks-deutsche' išlikimą. Nuo 1945 m. iki 1955 m. mokyklose buvo dėstoma ne vokiečių (Deutsch) kalba, bet kažkokia 'mokomoji kalba' (Unterrichtssprache). Tokia komedija padėjo pasaulyje susidaryti vaizdai, kad austriai ne vokiečiai, o svarbiausia ne naciai.

Kiekvieno atveju, Austrija, kuri Vokietijos pavyzdžiu buvo padalinta į keturias zonas, greitai buvo sujungta į vieną valstybę, sovietams per kažkokį stebuklą sutikus atiduoti savo zoną. Kraštą pradėjo valdyti abiejų didžiųjų partijų koalicija ir tai buvo labai paranku derantis su užsieniešiais. Už vyriausybę stovėjo bent 90% rinkikų.

Pagal Marshallio planą Austrija gavo virš milijono dolerių. Toji pagalba buvo protingai išnaudota ir krašto ūkis atsistatė ant kojų.

Vyriausybė iki šiai dienai pasiliko koalicinę pagal 20 metų nusistovėjusias taisykles. Prezidentu renkamas socialistas, ministrų pirmininku -- katalikas, Socialistas ministras turi kataliką viceministrą ir atvirkščiai. Ten, kur nesvyravo 'dualinė' sistema, ten visi luomai buvo nudažyti juodai ar raudonai. Visi geležinkeliai ir policininkai Austrijoje yra socialistai, visi miškininkai ir karininkai yra krikščionys socialai. Paskutiniai negali tikėtis gauti nė išmininko vietos, o socialistas niekada nebus eiguiliu. Studijuojant tautos technika visada pravartu įstoti į socialistų partiją, kitus mokslus į krikščionių socialų.

Tokiai tvarkai nusistovėjus, abi partijos turi labai daug narių. Socialistų partija net 716.000 tuo tarpu dešimt kart didesnės Vakarų Vokietijos socialdemokratų turi tik 690.000 narių. Austrijos krikšč. socialai -- 600.000, Vokietijos krikšč. dem. -- 385.000. Tai dėl to, kad tam tikri postai yra susiję su priklausomybe partijai.

Bet kokia nauda iš to visam kraštui, o ne partijų aparatams, kurie įgijo nepaprastos galios?

Austrija turi geriausią pasaulyje socialinio draudimo sistemą, betai labai pigūs. Vis dar galioja 1914 metų nuomos, už virš 60% visų Vienos butų mokama mažiau negu 7,5 dolerių nuomos į mėnesį. Puiku? Ne visai, 46% Vienos butų iki šiol dar neturi vandentekio ir modernių tualetų, tik ketvirtadalis visų butų aprūpinti voniomis. Kad gauti butą, reikia savininkui sumokėti tarp 2,500 ir 10.000 dolerių kyšį. Už kambarius mokama dešimt kart daugiau nuomos, negu už visą butą. Privačių statybų kaip ir nėra, o gauti butą valdiškuose namuose reikia užsirašyti į ilgą eilę ir turėti paramos atitinkamoje partijoje.

Visos valdinės įstaigos ir įmonės turi per didelį, neproduktingą valdininkų ir tarnautojų skaičių. Sakysime, radijone tar nauja per 2.100 valdininkų, kurių trečdalis ten visai nereikalingi, tačiau tokioje jautrioje vietoje kiekviena partija nori turėti savo žmonių, kurie kontroliuotų savo kolegas, priklausančius kitai partijai. Nėra ir nepriklausomos nuo partijų spaudos. Ir tose įstaigose, kurias kontroliuoja viena partija, kaip geležinkeliai, etatai yra labai išpūsti, kad padidinus savo partijų narių skaičių. Reikia neužmiršti, kad beveik visos didesnės įmonės, įskaitant ir bankus, Austrijoje yra suvalstybtintos. Valstybė faktinai

Dr. Vladas Ramanauskas

DR. VLADAS RAMANAUSKAS SUKAKTUVININKAS

Visuomeninėje veikloje pasižymėjęs ir nuolat lietuviškomis problemomis gyvai besidomįs Dr. Vladas Ramanauskas rugsėjo 9 d. švenčia savo gyvenimo 50 metų sukaktį.

Neseniai tokias sukaktis atšventusių ir to 'viduramžio' sulaukusių veikėjų eilė ne maža. Vieniems jie dar 'per jauni', kad didelėmis išklimėmis jų darbus ir veiklą atžymėti, kitiems atrodo, kad to amžiaus susilaukę veikėjai turi dar daug laiko ir daug neatliktų uždavinių, kad iš anksto jau juos gerbus ir minėjus. Kiek kas turi tiesos, neesminis dalykas, bet to amžiaus sulaukę veikėjai ne vien tik susidėjusių aplinkybių dėka iškilo ir savo veikla pasižymėjo. Išliko ir pasižymėjo jie ne todėl, kad sukaktuvių proga būtų garbinami, bet todėl, kad jie neslėpė savo galvų smėlyje, kaip štrausai, tautai pavojingais momentais, neslėpė savo galvų ir tada, kada galėtų ramiai gyventi sau tokį ar kitokį gerbūvį susikūrė.

Tokių nesislepiančių veikėjų tarpan gražiai įsirikiavo kontroliuoja apie 75% viso ūkinio gyvenimo.

To viso išdavoje, Austrija virto idealiu kraštu pensininkams, kurie siekia kuklaus, bet 'užtikrinto' pragyvenimo! Ten neliko vietos energingesniam elementui. Tas masiniai emigruoja į Vakarų Vokietiją ir kitus kraštus.

Nors Austrija turėjo daug lengvesnę pradžią ūkiškam atkurti kaip V. Vokietija, vidutinės jos gyventojų mėnesinės pajamos siekia tik 100 dolerių, o V. Vokietijoje -- netoli 200 dol. Kas dešimtas austras turi automobilį, tuo tarpu Vokietijoje kas šeštas gyventojas.

Savaime aišku, kad tokioje sistemoje negalimos jokios reformos, viskas vyksta pagal partinę aritmetiką. Sakoma, kad viešosios didesnės įmonės, įskaitant ir bankus, Austrijoje yra suvalstybtintos. Valstybė faktinai

kiuoja ir dr. Vladas Ramanauskas.

Gimęs 1915 metų rugsėjo 9 d. Trakiškių km., Kvietiškių valsč., Marijampolės apskr. Baigė Rygiškių Jono gimnaziją. 1936 m. baigė Karo Mokyklą ats. jn. leitenanto laipsniu, o 1943 m. VD Universiteto medicinos fakultetą, gaudamas gydytojo diplomą.

Lietuvoje buvo veiklus šaulys, skautas, ats. karininkų Korp. Ramovė pirm., studentų atstovybės narys. Okupacijų metu aktyviai reikšėsi pogrindyje, priklaudydamas Laisvės Kovotojų organizacijai. Už veiklą pogrindyje buvo kalinamas komunistų ir nacių.

Vokietijoje buvo Uchtės ir Stuttgarto tremtinių stovyklų valdybos pirmininku. Atvykus į Ameriką, įsikūrė Clevelande, kur verčiasi sėkminga gydytojo praktika. Bet tuo dr. Vladas Ramanauskas veikia dar nesišalindamas. Kad ir užimtas gydytojo praktika, jis randa laiko ir noro dalyvauti organizacijų veikloje, dažnai joms vadovaujant. Čia jis lietuviškos mokyklos tėvų komiteto pirmininkas, ir BALFo direktorius, Vilties valdyboje veikia kelias kadencijas, dvi iš jų būnant pirmininku. Jis ir LNF atstovas, Konservatorių Klubų pirm., ALT S-gos Clevelando sk. narys. Atvykęs į Clevelandą vienas iš pirmųjų Gydytojų Draugijos steigėjų ir vadovų.

Tiek vietos, tiek bendrinės organizacijose savo neišsenkama energija sukaktuvininkas yra įnešęs savo svarų įnašą darbu ir geromis idėjomis. Tai vienas tų veikliųjų profesionalų, kuriams patriotinis impulsas teikia jėgos ir energijos nepasiduoti vien kasdieninio darbo rūpesčiams, bet gyventi ir veikti lietuvių visuomenės labui taip, kaip jis tą darbą geriausiai supranta ir laiko reikalingu.

Sukaktuvininkui linkime tos pačios energijos ir ryžto ateityje.

Pasikeitimai Čekoslovakijoje

Vyt. Alseika

Šiais metais Čekoslovakijoje buvo iškilmingai paminėtos 20-sios krašto 'išlaisvinimo' metinės. Sakoma, kad Čekoslovakija vienintelis kraštas, po Sovietų Sąjungos, pasiekęs 'socializmo' stadiją, tad jam buvo leista vėlai pasivadinti 'Socialistine Čekoslovakų respublika'.

Kalbant apie Čekoslovakiją, reikia priminti ir Slovakiją. Stalino laikmečiu ji nukentėjo žymiai skaudžiau negu Čekų žemės. Slovakai dėl jų patirtų nesėkmių, persekiojimų ar Stalino laikais buvusių 'administracinių priemonių' (taip švelnibiniai pavadinamas teroras) dažniausiai kaltina Pragę ir joje sėdinčius komunistų pareigūnus. Praha, savo ruožtu, slovakus dažnai vadina 'buržuaziniais nacionalistais' (lygiai taip pat, kaip komunistinė Lietuvos spauda ar radijas vadina Vakaruose įsikūrusius lietuvius -- išėivius). Būdinga, kad 1952 m., dar Stalinui gyvenant nuteisus mirti partijos generalinį sekretorių Slanskį, jo mirtis buvo, palyginti mažai apgalvėta. Tuo tarpu drauge su Slanskio pakartas buvęs užsienio reikalų ministras Clementis antikomunistų dabar laikomas 'geru bei padoriu slovaku'. Vėliau jau sustabdžius prieš slovakus naudotą terorą, neapykanos nuosėdos pasiliko ir slovakų priešiškus žekams nėra išblėgęs, priešingai, jis dar pakilęs. Santykių atstatymą tarp Čekų ir slovakų buvo sudaręs net suskildimo pavojų centrinėi Čekoslovakų komunistų partijai. Partija buvo susirūpinusi slovakų komunistų puolimais prieš Pragos pareigūnus, ne tiek valdžios, kiek partijos viršūnės.

Slovakų atskilėlių ar atskalūnų spaudos organas yra Bratislavos slovakų rašytojų sąjungos leidžiamas žurnalas 'Kulturný Zivot', kurį išimtinai redaguoja slovakų komunistų partijos žmonės. Žurnalas per eilę metų yra sėkmingai gynęsis nuo Pragos puolimų, nekreipė dėmesio į įvairius grasinimus. Nors žurnalo tiražas ribotas -- teledžiama spausdinti 30.000 egz., tačiau spėjama, kad kiekvieną savaitę žurnalą perskaito bent pusė milijono asmenų. Visuose straipsniuose ryškūs tradicinio slovakų ūkio nacionalizmo atspalvis ir tai, žinoma, kelia plačių gyventojų sluoksnių -- ne tik slovakų, bet ir Čekų -- simpatijas. Pragos partiečiai, norėdami papirkti slovakus -- atskalūnus, jiems siūlė geras tarabybas centrinėje valdžioje, bet... visi pasiūlymai buvo atmesti.

Žinoma, ir patys slovakai, vesdami kovą su savo ortodoksiais draugais -- komunistais yra turėję nuostolių. Pagal Pavel Tigris žodžius, jei per pastaruosius metus Čekoslovakijoje buvo pastebėtas tam tikras laisvėjimo vyksmas, tai nemaža dalimi vyko kaip tik slovakų spaudimo dėka. Taigi, slovakų valdymo yra nemažas, su jų balsu skaitomasi ir jei griežtieji komunistai varžtai kartais apalaiduojami, tai čia daugiausia slovakų nuopelnas.

Kaip gi atrodo tas laisvėjimo vyksmas Čekoslovakijoje? Jis kitoks, kaip Vengrijoje. Vykdydami kurį nors procesą laisvėjimo kryptimi, Čekai nepuola pačios partijos ar jos politikos, bet sušiblokuoja su kuria nors partijos grupe ir pradeda priešpuolį, nukreiptą prieš paskiras grupes ar elementus partijoje. Daugiau laisvės siekė Čekoslovakų intelektualai daugumoj buvo ar tebėra partijos nariai. Jie yra bandę paveikti partijos galūnes ar net įsiveržti į atsakingus postus. Nuo 1956 m. Rytų Europos komunistų tarpe pastebima tendencija pasiekti tokias pozicijas

(Nukelta 1 2 psl.)

ŠIANDIEN IR RYTOJ

MASKVA vėl perka vakaruose milžiniškus kiekius javų. Vancouvery pakraumi kanadiški javiai. Aštuoniasdešimt laivų turės paskubėti, kad žiemos šalčiai jiems nesukliudytų pasiekti Sibiro uostus. Bet tai tik dešimtadalis to, ką sovietai nupirko pas 'kapitalistus'. Sovietų prekybinės misijos Kanadoje, Australijoje, Argentinoje ir Prancūzijoje susitarė dėl 9 milijonų tonų javų pristatymo į Rusiją.

Kodėl toks skubėjimas apsirūpinti javais, kai anksčiau bado metais sovietai verždavo diržus ir Maskva neišleisdavo į užsienį nė vieno rublio. Galimas dalykas, kad Maskva pramato ginkluotą konfliktą su vakarais arba su komunistine Kinija. Tokiu būdu sovietai bando atsikratyti savo aukso rezervų, pakeičiant naudingesniu dalyku už geltonąjį metalą, javais, kurių jie taip reikalingi.

Prieš porą metų sovietai vakaruose buvo nupirkę 12 milijonų tonų javų. Sąraštos apmokėjimui jie per vienerius metus išleido aukso už pusę milijono dolerių, tai yra pusterčio karto daugiau, negu prieš tai buvo išleide per aštuonerius metus.

Javų pirkimas kapitalistiniuose kraštuose sovietų propagandai yra didelis smūgis, tad visai logiška statyti klausimą, ar jie tai daro grynai savo piliečių alkui numalšinti, ar tai nėra pasirušimas būsimam karui?

Iš kitos pusės Rusija, kuri buvo garsi kaip didžiausia javų auginimo valstybė, šiandien dėl savo 'planų' yra atsidūrusi kritikoje padėtyje. Dar 1952 metais Malenkovas partijos kongrese sakė, kad žemės ūkio problema galutinai išspręsta ir prie jos niekad nebus sugrįžta, bet 1958 metais Chruščiovas atidengė, kad javų Rusijoje išauginama 18% mažiau negu 1914 metais... ir kvietė visus stoti kovon už Sibiro žemių apdirbimą. Tada 350.000 jaunuolių su ūkio mašinomis buvo pasiųsti apdirbti 40 milijonų hektarų Sibire. Deja, tas planas nieko nedavė. Šiais metais Kazakstane, penkiolika dienų prieš sezoną galą, iš 14 milijonų ha ploto derlius nuimtas tik nuo pusantro milijono ha.

Dabar Brežnevas vėl reikalauja pirmenybę duoti žemės ūkiui. Per ateinančius 5 metus traktorių skaičius turi siekti 1,790,000, plaukiamųjų mašinų nuo 84,000 turi būti padidinta iki 125,000 ir ūkiams turi būti duota 1,100,000 sunkvežimių, vietoj praėjusiam penkmetėje 394,000. Jei tas pavyktų ištesėti, gal sovietų ūkis sutvirtėtų. Bet kol kas sovietų lėktuvai Londone iškrauna dėžes su auksu, kad būtų kuo užmokėti 'kapitalistams' už javus.

Kai prieš porą metų panašiai atsitiko Chruščiovui, tai Maskvoje vis juokėsi: "Nikita gerai nusimano žemės ūkyje. Jis sėja Ukrainoje, o derlių renka Kanadoje". Jo įspėdiniai, atrodo, nepakeitė tokių 'ūkininkavimo' metodų.

VILNIUJE naujai pastatytųjų darbininkams namų gyventojai atbėgo į miesto valdybą šaukdamai: -- Mūsų namas grįva! Sienoj ir stoge didelis plyšys! -- Reikia ką nors skubaus daryti, -- pasakė savivaldybės tarnautojas ir skubiai išbėgo laukan.

Už dviejų valandų, nesulaukdamai tarnautojo, gyventojai grįžo į savo gatvę ir prie sugriuvusio namo rado iškabą: "Ši statybinė medžiaga priklauso valstybei, vagys bus smarkiai baudžiami".

(vg)

BŪKIT SVEIKI

Dr. Steponas Biežis

ILGESNIO GYVENIMO PAGRINDAI

Žmogus trokšta sveikati ir ilgai gyventi. Tačiau neatsižvelgiant į tai, kaip lemia sveikata, ilgai ir laimingai gyventi, kiekvienas kas kartą einam senyn. Tai neišvengiama tikrovė, kuri visus be išimties vienodai paliečia -- švelniai glosto ar skaudžiai plaka. Žmogui neįmanoma nei laikrodžio pasukti atgal, nei gamtos taisyklių pakeisti.

Dažnai su džiaugsmu ir net su ypatingu pasididžiavimu teigiama, kad dabar žmogaus amžiaus vidurkis siekia net iki 70 metų, o moterų papildomas dar tris metus, kada pradžioj šio šimtmečio amžiaus vidurkis neprašokdavo 50 metų. Atrodytų lyg

nepapratai didelis laimėjimas, tačiau tai tėra tik maloni iliuzija, nes menkai teliečia žmonių išgyventą tikrąjį metų skaičių. Vidurkis reiškia tik bendrą žmonių grupės ar tautos amžių.

Kai dar prieš 30 metų kūdikių, vaikų ir paauglių mirtingumas buvo labai aukštas nuo taip vadinamų vaikų ligų, šis reiškinys labai sumažindavo visų gyventojų bendrą amžiaus vidurkį. Vaikų ligas nugalėjus, kilo ir amžiaus vidurkis, nors reikia imti dėmesin ir kitus svarbius faktorius. Šiandien sakome, kad žmogaus gyvenimo amžius siekia net 70 metų. O atsilikusiuose kraštuose amžiaus vidurkis neprašoksta 40 metų, daugiausia dėl vaikų mirtingumo.

Ir senesniais laikais būdavo paskirų žmonių, išgyvenusių 70, 80, 90, 100 ir net daugiau metų. Tegul pastarųjų ir buvo palyginamai nedaug, bet visgi jų būdavo ir dabar yra. Tai reiškia, kad žmogaus organizmas yra pajėgus tiek metų išsilaikyti perdaug nesusiėdėjęs. Tokie žmonės išgyvena ilgus metus, nes ligos ar kitokios nelaimės nesunaikino jų organizmo. Sakoma, kad ir senovės laikais, kada žmonės gyveno primityviai, yra buvę "metužalių" (ilgus metus gyvenusių). Žmogaus organizmas nėra esminiai pasikeitęs ir dėlto galėjo būti tiek pat patvarus, kaip ir šių dienų žmogaus.

Iš neigiamos aplinkybės, kad dabar amžiaus vidurkis pasiekė 70 metų, nereikia ir negalima daryti išvadų, būkta žmogus tikrai ilgiau gyvena, nes tai būtų tik savęs apgaudinėjimas, o ne matavimas tikrovės, kurios reikia ieškoti kitur, kai norima tiesą susekti.

Civilizacijos pažanga vis daugiau ir daugiau žmogui teikia patogumų ir lengvatų, kartu apsaugojant jo sveikatą, nors ta pati civilizacija ir nužudo daug žmonių, pvz. automobiliai, lėktuvai, ir t.t. kurie šiam krašte kas met užmuša apie 40.000 žmonių. Vis tik civilizacija teikia žmonijai daug laimės, kurios niekas nenor

ri keisti į primityvaus gyvenimo sunkumus ir netikrumus.

Civilizacijos ir mokslo laimėjimų tarpe neabejotinai pirmąją tikrąją sveikatos apsaugą ir jos patvaresnis išlaikymas. Iš tų laimėjimų galima ir pagrįstai reikšti, kad žmogus sveikiau ir daugiau metų pragyvens, nes mažiau pavojų netekti gyvybę jaunystėje ir puseražėje. Duomenys kaip tik atitinka šitokiam galvojimui. Senesnio amžiaus žmonių skaičius kasmet vis daugėja. Tai tiesa, ypatingai per paskutiniuosius 30 metų. Pav. 1950 metais JAV buvo 11.000.000 virš 65 metų amžiaus žmonių, o 1965 m. jų skaičius jau siekia 18.000.000. Šis skaičius gana įspūdingas, bet dar nepasako visos tiesos, nes per tą patį laikotarpį bendras gyventojų skaičius taip pat žymiai padidėjo. Tik procentinis padidėjimas rodo tikrąją reikšmę. Ir tas procentas yra: 1950 - 7, 1962 - 9, o 1965 - 9,5 procentai visų gyventojų virš 65 metų amžiaus. Tai reiškia, kad per 12 metų senyvo amžiaus žmonių skaičius padaugėjo dviem procentais.

Idomu ir tai, kad procentinis žmonių virš 65 m. daugėjimas pramatomas vis didesnėje proporcijoje. Taigi, netik skaičius, bet ir procentas vis daugės. Užtat jau dažnai sakoma, kad Amerika sparčiai sensta.

Visi daviniai rodo, kad Amerikos gyventojai sulaukia senesnio amžiaus, palyginus su netolima praeitimi. Tai reiškia kad daugeliui lemia išgyventi pridėtinus metus, kurių iš viso sulaukti anksčiau nebuvo galimybių. Dar kitas labai svarbus veiksnys, surištas su gyvenimo pailgėjimu, tai tas, kad tuo pačiu metu vyresnio amžiaus žmonės gali pasidžiaugti stipresne ir išvermingesne sveikata. Mažas džiaugsmas gyventi nepagydomam invalidui. Neveltui sakoma, - be sveikatos nėra laimės.

Amžiaus vidurio pailgėjimas nėra atsitiktinis ar pripuolamas dalykas. Tai žmogaus nuopelnas, įgytas sunkiu ir neatlaidžiu dar

bu, kurio reikės dar daug, daug, kad bent priartėti prie siekiamo tikslo. Ryžtinga ir neatlaidi pažanga užtikrina daug laimėjimų žmonijai, pagrindan dedant sveikatą ir gerovę.

Ilgesnio amžiaus vidurkio laimėjimai remiasi medicinos mokslo pažanga, kultūriniais laimėjimais ir ekonomine gerove. Šis trikampis yra būtinas ir neišskiriamas. Nors tai ir atrodo skirtingos žmogaus gyvenimo sritys, bet jos jungiasi į bendrą grandinę, kurios bent viena dalis pakrikus neišvengiamai paveikiama sveikatingumo sritis.

Medicinos mokslas dar ir šiais laikais dažnai suprantamas tik kaip ligų gydymas, yra tiek pat senas, kiek pačios ligos. Juk ir senovės primityvus žmogus, ligos skausmų kankinamas, ieškojo priemonių skausmams atsikratyti. Tai irgi, primityvia prasme, buvo savotiška medicina, kurią dabartiniu supratimu vargiai vadintume mokslu. Tačiau iš tokios menkos pradžios kilo savotiški galvojimai, tyrimai, ieškojimai priemonių išvaduoti žmogų iš varginančių ir mirtį nešančių ligų, davė pradžią ir nustatinėjo eigą šių dienų moksliniams tyrimams. Ilgainiui atsirado tariami žinovai, kurių dažniausia tik atsitiktinis ligonių pagydymas įgavo žmonių pasitikėjimą ir jie buvo laikomi autoritetais. Tokie "autoritetai", įsitikinę savo pajėgumu, net laikę save neklaidingais, vertė visus jiems paklusti. Suabejojimas ar nukrypimas nuo jų metodų ir teigimų buvo laikoma dideliu nusikaltimu.

Tokla neįmanoma padėtis ir galvosena sulaukė pažangą šimtmečiams. Tačiau ir stipriausias autoritetas, neturintis tikro pagrindo, ilgainiui netenka pasitikėjimo ir lieka nušluotas kaip nebuves. Medicinos istorija ejo kaip tik tokiu keliu, ilgiems laikams pastojus pažangos spinduliams prasimušti per tariamų autoritetų sieną.

Tik su devynioliktu šimtmečiu medicinos mokslui prasivėdė durys į platesnius laukus ligų tyrimams, ieškojimui priemonių būdų su ligomis kovoti ir apsaugoti žmoniją nuo susirgimo. Čia jau pradėta eiti moksliniu keliu ir be trukdymų, kas davė progos ir galimybes sparčiau įsibėgėti, pasiekiant vis stambesnių lai

mėjimų ir atvedus iki šių dienų klestėjimo, kuriuo pasinaudodami džiaugiamės geresne sveikata ir ilgesniu gyvenimu.

Žmogaus išradingumas veda į vis didesnius ir reikšmingesnius išradimus jo paties gerovei. Reikia atsiminti, kad pradiniai ir net įpusėję praeito šimtmečio mediciniški tyrimai nepasižymėjo savo našumu ir ypatinga pažanga. Tam buvo daug ir svarių priežasčių: trūkumas atsidavusių tyrinėtojų, stoka koordinavimo ir stambesnių sumų tyrimų finansavimui.

Šis šimtmetis, ypač pastarasis ketvirtis, paėmė visai kitą kryptį. Ta kryptis siekia apjungti vis didesnius tyrimų centrais, teikiant vis daugiau ir daugiau pačių geriausių mokslinių jėgų. Tai viena. Antra, naujais ir patikrintais daviniais atvirai pasidalinama visame civilizuotame pasaulyje. Galutini ir saugūs produktai pateikiami žmonijai kovai su ligomis. Reikšmingi ir toli siekiant laimėjimai yra tarptautiniai, nes visų valstybių sienos jiems yra atdaros.

Pavyzdžiui imkime kad ir vėžio ligos tyrimų istoriją. 1898 metais šiame krašte buvo pirmutinė laboratorija įkurta vėžio ligos studijoms Roswell Park Memorial Instituto vardu Buffalo mieste, iš trijų kambarėlių su penkių asmenų štabu, kurių du dirbo tik dėl laiko. Biudžetas -- 10.000 dolerių metams. Šiandien šioje laboratorijoje dirba 1700 mokslininkų. Iš trijų kambarėlių per tuos 66 metus išaugta į 25.000 dolerių vertės milžiniškus pastatus, su moderniausiais įrengimais ir kasmetiniu 11,5 milijonų dolerių biudžetu. New Yorko miesto Sloan-Kettering Instituto per pastaruosius dešimt metų išaugo iš 400 iki 1300 specialistų su biudžetu nuo 2.116.000 iki 9.000.000 dolerių. Kai federalinė valdžia 1937 metais įkūrė Nacionalinį Vėžio Institutą (National Cancer Institute), buvo skirta 400.000 dolerių, iš kurių pusė radiumo pirkimui. O 1962 metais šio instituto biudžetas siekė 128.000.000 dolerių, veik 320 kartų padidėjęs per 25 metus. Šiame krašte mokslininkų, dirbančių vėžio ligos tyrimų darbuose nepaprastai padaugėjo. 1946 metais jų tebuvo 73, o 1960 jau pasoko iki 2348 asmenų.

Ir kitose srityse, tiek ligoms nugalėti, tiek bendram sveikatingumui pakelti, dirba tūkstančiai mokslininkų, visam reikalui išleidžiant bilijonus dolerių. Kai šitaip intensyviai darbai dirbami, juos lydi ir tolygi pažanga. Virš 100.000 įvairių cheminių medžiagų ištiriama kas met, vis siekiant surasti veiksmingus ir saugius vaistus ligų gydymui. Tik šitaip ir atsiranda vis naujų vaistų, kurie pakeičia senesnius ir, žinoma, mažiau vertingus. Užtat nereikia stebėtis, kad pažangos eigoje veik kasdieną kas naujo, vis geresnio vis naudingesnio pasiekia žmoniją. Dėka šitokių medicinos pažangai, atsiranda geresnės galimybės apsaugoti nuo susirgimų, vis daugiau ligų nugalima, susirgus lengviau pagydoma, kas veda į patvaresnę sveikatą ir ilgesnį bei sveikesnį gyvenimą.

Per paskutinį šio šimtmečio ketvirtį medicinos mokslas pasiekė daug reikšmingų laimėjimų. Vienas iš stambiausių, tai antibiotikų, kaip penicilino, sulfos ir jiems giminingų vaistų atradimas, sudavęs smarkų smūgį bakterinėms ligoms. Šiandien antibiotikų pavartojimas prieš bakterines ligas tiek išstobulintas, kad atitinkamos ligos nugalėjimas veikia užtikrintas. Pvz. prieš antibiotikų laikus senyvi žmonės plačiau uždegimo perbėgė, tik labai retais atsitikimais beklaidavo iš lovos. Gi dabar mirtis nuo šios ligos jau pasidarė retenybė. Tokie pat džiūgūs rezultatai seka ir kitais atvejais, kai ligos priežastim yra bakterijos, kurios sunaikinamos antibiotikais.

Ne tik apsaugojimo medžiaga gali džiaugtis atsiektą pažangą, kaip skiepais prieš vaikų paralyžių (polio) ir infliuzą, bet ir chirurgijos technika tiek pažengė, kad ir sunkiausios operacijos saugiai ir sėkmingai atliekamos. Jau nebeliko žmogaus kampo, kurio chirurgo ranka nepasiektų. Šiandien jau paprastas įvykis širdies operacijos. Sukalkėjusios arterijos, vedančios į gangreną ir mirtį, dabar saugiai išpaunamos ir įvyje ton išodinamos dirbtinos arterijos.

Nors medicinos mokslas jau daug ligų visiškai nugalėjo, kitas

gerokai apvaldė, bet jodar laukia didžiulės problemos ir paslaptys, reikalingos išaiškinimui. Pirmoje eilėje šitokių problemų yra vėžio liga, kiekvieną metų nuskindama virš 275.000 gyvybių. Po to seka reumatinės ligos. Tačiau intensyvūs tyrimai jau pradeda lauzyti tų ligų pagrindus.

Civilizacija teikia žmogui daugybę patogumų, malonumų ir saugumą, bet tuo pačiu patį gyvenimą komplikuoja, uždedant kiekvienam asmeniui tam tikrą atsakomybę ir pareigą, kurių tarpe itin svarbią vietą užima rūpinimasis sveikatos reikalais. Kultūringas žmogus moka vertinti savo sveikatą, nes aiškiai suprantą, kad tai yra jo paties gerovė. O kasgi sau gero netrokšta? Apšileidėlis ar nepaisąs tik save skaudžiai nubaudžia. Bet ir kultūringiausias žmogus privalo sekti medicinos laimėjimus ir jais atitinkamai pasinaudoti, kad iš to būtų nauda. Kokios apsaugos jis gali tikėtis, sakysime, nuo polio, infliuzos ir panašių ligų, jei jis nesinaudos žinomais skiepais, apsaugančiais nuo jų? Arba kiek gero duos tie stebuklingieji antibiotikai, jei susirgs bakterine liga neskubės juos reikiamai pavartoti?

Kiekvienas išmintingas asmuo iš anksto pasirūpina skirti reikiamą kainą už gyvenimo būtinumą, taip pat ir gal dar daugiau, reikia rūpintis savo sveikatą išlaikyti tinkamoje padėtyje. Kiekvienas dalykas turi savo kainą. Tačiau ir šiais laikais daugelis neįvertina savo sveikatos kainos manant, kad ją užgimdamį gavome nemokamai, tai ji ir tarnaus taip pat nemokamai. Tik jos netekus, dėl šitokio galvojimo staigiai pajuntama jos begalinė vertė, bet tuomet jau dažnai vėlu ir jos nebeįpirksi nei už didžiausiu turtu.

Moksliniai tyrimai kovai su ligomis, kaip jau anksčiau matėme, kainuoja brangiai ir daugiausia lėšų sukeliamas iš geros valios žmonių aukų, kuriomis rūpinasi specialiai sukurtos visuomeninės organizacijos, kurių pareigūnai pasišventusiai dirba be jokio atlyginimo. Iš tokių organizacijų svarbios yra Amerikos Širdies Sąjunga (American Heart Association) ir Amerikos Vėžio Draugija (American Cancer Society). Jų vienintėlis tikslas yra finansuoti tyrimus pavojingiausių ligų: širdies ir vėžio, bei padėti nepasiturintiems šiomis ligomis susirgus. Tikslas garbingas, idealas aukštas. Tačiau be lėšų sukaupimo šiam svarbiu reikalui siekti, viskas liktų tik graži svajonė. Kiekvienas besirūpinąs savo sveikata į tai privalo atkreipti rimtą dėmesį ir aktyviai įsijungti. O tas įsijungimas bus vertingiausias, kai kiekvienas pagal savo išgalę skirs savo finansinę paramą minėtoms organizacijoms, kurios bus tiek naudingos, kiek jos susilauks paramos iš visuomenės.

Džiaugdamiesi ir besigerdami mūsų aukštos civilizacijos geribėmis, privalome jausti asmeninę pareigą netik ją išlaikyti, bet ir visokeriopai remti, kad ji vis daugiau kiltų mūsų pačių naudai. Kiekviena privilegija uždeda tolygią pareigą.

SUKAKTUVINIS TEISININKŲ ŽINIŲ NUMERIS

* TEISININKŲ ŽINIŲ suaktuvinis numeris baigiamas rinkti ir netrukus bus išspausdintas. Turinyje rašo Saliamonas Baltasis, Jurgis Gliuda, Juozas Kairys, Petras Stravinskis, Vincas Mašalaitis, Rapolas Skiptitis, dr. Kazys Šidlauskas, Jonas Talalas ir kiti.

Lietuvių Teisinių Draugijos 20 metų sukakties proga prisiminti ir pagerbti kai kurie prakilnesnieji Lietuvos teisininkai. Leidinyje didelio formato, 72 psl., gausiai iliustruotas. Norintieji užsisakyti ar sava auka jo leidybą paremti tesikreipia į Teis. Žinių adm.-ją šiuo adresu: Mrs. O. Tamulevičius, 6744 So. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60636.

Čekoslovakijoje...

(Atkelta iš 1 psl.)

taraybose, kurias turint būtų įmanoma bandyti eiti politinių paktimų kryptimi.

Kaip su paktimais partijoje ar valdžioje? Jei Čekoslovakijoje ir buvo dedama nemaža reforminių pastangų (kitas klausimas, tai reformos ūkio srityje), vis dėlto pats partijos galios aparatas pasiliko nepalietas. Tas pats liečia ir vietinę valdžią provincijoje. Tačiau netenka abejoti, kad partijai daugeliu požiūrių jau tenka gintis. Slovakų judėjimas tai partijai sudaro daugelį pavojų. *Slovakų krašto ūkis ir jėi bus einama prie tolimesnių reformų, tai jos gali privesti prie radikalių paktimų ir viršmės. Neatrodą, kad tauta norėtų revoliucijos, ji greičiau linkusi prie palaipsniui vykdomų paktimų.*

* LATVIŲ VADOVYBĖ užsienyje parodė savo nepasitenkinimą Švedijos karo laivų vizitu Rygoje. Švedų gi vyriausybė aiškina, kad vizitas buvęs "neoficialus". Tuo pat metu latvių laikraštis Amerikoje Laiks pastebi, kad švedų jūreiviai, išleisti paviešėti Rygos mieste, gyventojų buvo sutikti ne paprastai šiltai ir entuziastingai.

Vienas iš jūreivių parsivežė į Stockholmą latvištes saujon slap tai įspiraustą laiškėlį, kuriuo ji nuoširdžiais žodžiais sveikina užsienyje gyvenančius latvičius, prašo netikėti ir nesileisti viliojamiems komunistinės propagandos.

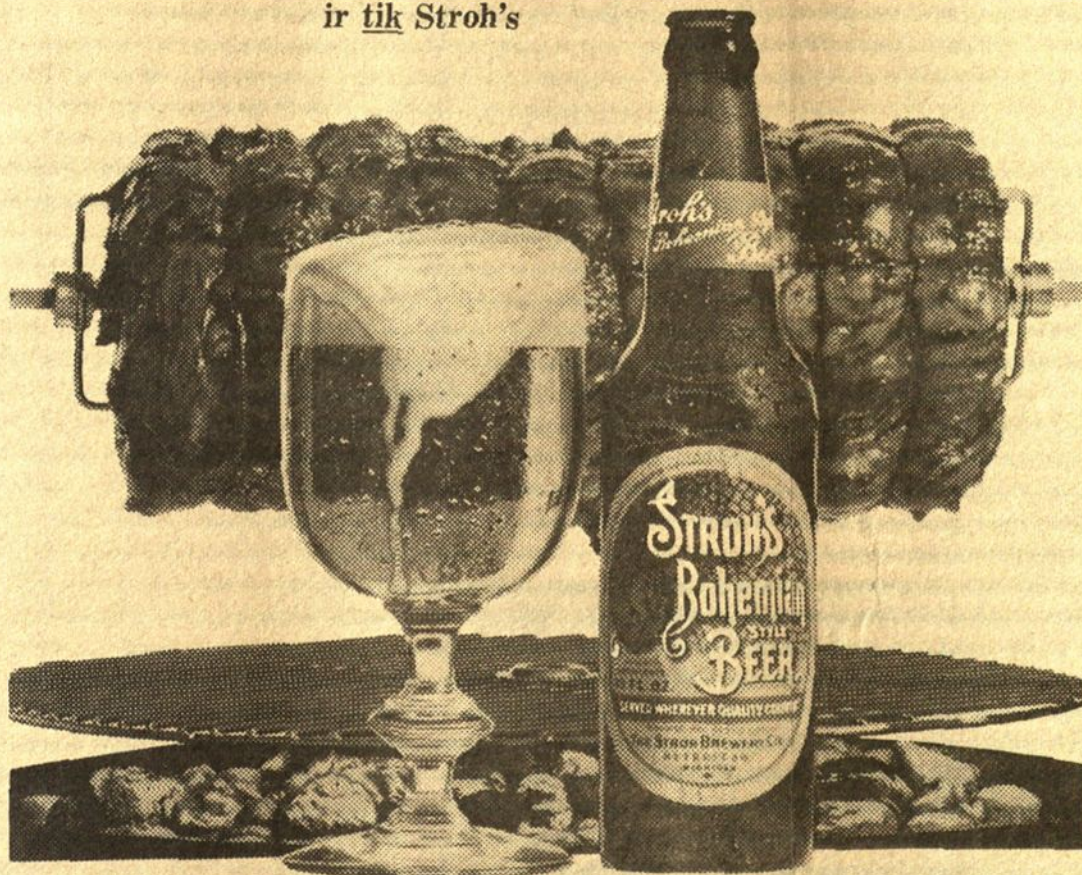
* RYTŲ BERLYNE buvo suimti 3 amerikiečių turistai, kurių vienas nuteistas 8 metams kalėti neva už ruošiamą pagalbą rytų vokiečiams pabėgti į Vakarų.

* SIŪLO PADALINTISOVCHO - ZUS ŪKININKAMS. Toks siūlymas pasirodė sovietų laikraštyje Komsomolskaja Pravda. Jį parašė tūlas Krasnojarsko sovchozo vyr. agronomas V. Žulin. "Nuodėmingą mintį" gvildendamas Žulinas siūlo didžiulius valstybinius ūkius padalinti sklypais ir leisti patiems žemdirbiams ūkininkauti. Tą straipsnį paskaitę užsienyje gyvenę sovietų gyvenimo stebėtojai galvoja, kad tai "bandomasis balionas" gyventojų nuotakoms patirti ir parodyti, kad ūkiniam gerbūviui pakelti svarstomi įvairiausi pasiūlymai ir -- "nauji išradimai", kad kaip nors išvengtų nuolatinės žemės ūkio gamybos krizės.

* JTOATSTOVŲ SESIJA baigėsi nutarimu, kad sekančioje sesijoje visi atstovai galės vėl naudotis normalia balsavimo procedūra. Tai pasaka JAV nuolaidų Sov. S-gai, kuri nemokėdama reikalaujama įnašų, pagal JTO statutą, turėjo nustoti balso teisės, kartu su kitomis 10 valstybių, atsilikusių savo mokesčiais.

Ramiai ir be įpatingų nutarimų pabaigta sesija buvo baigta Komunistinės Albanijos atstovo Halim Budo pareiškimu, kad nutarimas palikti Sov. S-gą nenubausta už mokesčių nemokėjimą yra aiškus JAV pralaimėjimas ir kad Johnsono vyriausybė pasitraukė iš kovos lauko dėl to, kad neturėjusi kito pasirinkimo.

Ką liepsna, ir tik liepsna teikia maistui...
tą liepsna teikia ir Stroh's,
ir tik Stroh's

Joks kitas amerikoniškas alus nedaromas liepsnoje. Tik Stroh's. O kodėl? Labai paprastai. Ką liepsnos prisilietėjimas teikia gerai mėsa... liepsna teikia Stroh's skoniui. Darymu betarpe liepsna išgauna geresnio skonio iš visų priedų, dedamų į alų.

Tai tradicinis Senojo Pasaulio būdas darant gerą alų. Jūs jaučiate skirtumą. Iš pirmo karto. Po to, nesvarbu, kokią alų būtumėte vartoję, daug galimybių, kad pereisite į Stroh's. Tai todėl, kad Stroh's yra vienintelis amerikoniškas alus su liepsnoje daryto alaus skoniu.

Stroh's

LIEPSNOJE DARYTO SKONIS

ŽIURĖKITE BEISBOLĄ, JUNGUS ABC-TV KIEKVIENĄ ŠEŠTADIENĮ, WEWS, Channel 5

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bašys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

TAI POLITINIS REIKALAS...

Kas yra tik grynai politinis, o kas mums išelviyoje yra gyvybinis reikalas, reikėtų labai greitai ir tiksliai išsiaiškinti. Jau per ilgai ir per dažnai numodami ranka į kurį nors svarbesnį užsimojimą nuomojam ranka pridurdam, lyg ir paniekos ir nuvertinimo ženklai, kad tai, girdi, -- "politinis reikalas"...

Politis reikalas yra JAV ir Sov. S-gos vyriausybės susitarimas dėl Lietuvos reikalui kenksmingos konsulinės sutarties. Be abejo, kad daugeliui dėl to klausimo nei šilta nei šalta. O vistiek, ne vienas senatorių ir kongresmanų buvo priverstas apsigalvoti, prieš tą sutarties ratifikavimo klausimą svarstant gavus ne mažą skaičių privačių piliečių ir organizacijų laiškus prašančių pasisakyti prieš tos sutarties ratifikavimą. Neturime duomenų, kiek po tals laiškus lietuviškų pavardžių, bet Dirvoje jaučiamas ramesnė sąžinė, savo laikui įspėjė ir prašė tokius laiškus rašyti.

Politis ar nepolitis reikalas, bet iš viso to išvada labai aiški: net ir pavieniams asmenims laišku daug prisideda prie šio krašto politikų nuomonės ir sprendimų formavimo. Toms nuomonėms susivyravus, susvyravę ir konsulinės sutarties ratifikavimas JAV Senate.

Amerikiečiai ar kitame krašte gyvendami, neįtaigosime ir nepaveiksime tų krašto politikos savu "apolitiškumu", ar vien tik savaip suprantamais ir savyjū tarp vykdomais politiniais metodais. Jei jau įsitikiname per metų eilę, kad kitaip nieko laimėti negalime, turėtume persvarstyti, ar gana tenkintis vien memorandumų rašymu, kartojant vis tą patį ir tą patį...

Turėtume persvarstyti ištisą eilę pažintų į gyvenamojo krašto politinio gyvenimo reikškimus, metodus ir jų reikšmę bei galimybes panaudoti savo pagrindiniams tikslams.

niam tikslams. Apie tai Dirvoje jau rašė Antanas Mažeika, nes tų naujų metodų ieško jaunieji mūsų veikėjai.

Mes dažnai jaučiamės pagerbti to ar kito politiko atsilankymu ir gavę progos jį pagerbti. Tokie ryšiai nėra smerktini ir pažintis visada naudinga. Bet politikas ir administracijos pareigūnas ne vien tik pagarbos siekia. Jis siekia paramos rinkimų metu ir tą paramą gavęs jaučiasi pareigotas atsiliepti savo parama jo galimybių ribose. Žinoma, būna nusivylimų, būna tuščių pažadų, perdėtų vilčių ir apmaudo. Užtat ir reikia žinoti to ar kito politiko asmens savybes, jo tikslus ir ikišiolinės veiklos davinis. O nedaug sužinosi, nedaug patirsi ir ko gero nusivirsi, jei apie asmenį spėsi vien iš jo kalbės ar laikymosi -- pagerbimo metu. Politiniame darbe toji pažintis turi prasmę, jei ji yra patiriama tiesioginiai susiduriant ir gerai asmeniškai savybes pažįstant įvairiose gyvenimo ir politinio darbo aplinkybėse.

Įvairiausios tautinių mažumų grupės turi ir įvairių savo svorio požurių įtaką Amerikos politinio gyvenimo raidą. Tai priklauso ne nuo tos ar kitos mažumos balsuotojų skaičiaus, bet daugeliu atvejų ir nuo to, kiek aktyviai ta ar kita tautinė grupė reikšdasi politiniame darbe, ką teisingai pastebėjo ir pavyzdžiais parodė Ant. Mažeika savo straipsnyje Dirvoje.

Savo jėgomis pasitikėjimas ir gilus tikėjimas savo tikslų naudingumu ir reikšme yra gražūs ir sveikintini dalykai. Tiems tikslams įgyvendinti vien sąvęjų, matome, nepakanka. Jeigu taifaisčiai matome, privalome ieškoti ir surasti draugų ten, iš kur parama neatsisakoma teikti. O tai privalome daryti, nors tai ir būtų vadinama -- politika...

(J.Č.)

RUGSĖJO AŠTUNTOJI

Rugsėjo aštuntoji -- mūsų Tautos šventė garbingai lietuvių tautos praečiai minėti. Ją pradėjome švęsti Vytauto Didžiojo 1930 metais.

Lietuvos laisvės metais švęsdami tautos šventę galėjome pasidžiaugti po ilgus šimtmečius trukusios kovos lietuvių tautos pasiektais laimėjimais.

Šiandien, Lietuvai esant pavergtai, žymiai jos daliai esant išblaškytai po priverčiamųjų darbų stovyklas, Sibiro taigas, kitai išsisklaidžiusiai laisvuose kraštuose, Tautos šventė negali turėti tų giedrų nuotaikų, kokias ji galėjo sukelti laisvės metais. Tačiau, nežinotini išgyvenamo sunkmečio, turime susimąstyti ir žvilgtelėti į lietuvių tautos nuolat sunkų vingiuotą kelią, kol ji pasiekė laisvę. Sunkūs buvo nepriklausomybės kovų žygiai, bet derlingi jų vaisiai. Išvaduotoji Tėvynė atkuto ir vėl prasikūrė, jos vaikams nebestigo nei darbo, nei duonos, nei šviesos. Visiems užteko joje vietos ir neberekėjo, kaip kad reikėdavo svetimoje valdžioje esant, ieškoti svetur laimingesnės būties.

Mūsų tautai buvo lemta sukurti didelę valstybę, kurios sienas skalavo Baltijos ir Juodosios jūros vandenys. Lietuva buvo stipri, galtinga. Ji savo nepalaužiamu atsparumu ilgą laiką atrėmė iš Rytų ir Vakarų besiveržiančias svetimas jėgas. Tačiau sunkio-

se kovose pavargusiai tautai teko laikinai patirti ir pralaimėjimą.

Lietuviai, ilgus metus buvo svetimų valstybių ir tautų politinėje, tautinėje ir kultūrinėje priepaudoje.

Unija su lenkais, sekusi po Vytauto Didžiojo mirties, reiškė Lietuvos nykimo etapą. Lenkų klastos pasekoje Vytautas Didysis buvo sutrukdytas karūnuotis Lietuvos karaliumi. Vėlesnio metu Lietuvos valdovai nusigręžė nuo savo tautos, jo ateitį klaidingai pramatydami.

Nebeužtvėnski upės bėgimo... -- sakydavo mūsų dainius Maironis. Svetimųjų pastangos nepajėgė užtvėnkinti lietuvių tautiškojo atbudimo tekės ir atbudusi Lietuva pradėjo stiebtis aukštyn į politiška nepriklausomą gyvenimą. Tautinis mūsų brendimas pareikalavo daugaukų. Dar daugiau aukų pareikalavo mūsų krašto politinis atgimimas. Nepriklausomybė nebuvo mums gerų žmonių dovanota, bet savorių karių, partizanų ir šaulių krauju atkovota šventai lietuvių tautai priklausanti teisė gyventi nuo kitų nepareinamų gyvenimu. Daug klidžių teko sukirti mūsų tautiniam atbudimui. Bet kur kas daugiau ir kur kas sunkesnių klidžių teko nuveikti, atkuriant nepriklausomą Lietuvą.

Sunkūs priepaudo metai šandien yra akivaizdžiu pavyzdžiu ti-

V. K. Jonynas

Vytautas Didysis

ISTORINĖ LIETUVIŲ TAUTOS KRYŽKELĖ

J. VIZBARAS - SŪDAVAS

1429 m. sausio mėnesį Lucko pilies erdviose menėse linkmami puotauja žymiausi ano meto Europos valdovai, sukviešti Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Vytauto į istorinį suvažiavimą.

Tarp jų su savo keturiais šimtais bajorų yra Vokietijos imperatorius Zigmantas, Lenkijos karalius Jogaila, Romos popiežiaus Martino penktojo legatas, totorių chanų pasiuntiniai, Kryžiuočių ordono atstovai ir daugybė vengrų, vokiečių, čekų, rusų bei lietuvių bajorų, diduomenės. Europos svečiai stebisi Lietuvos valdovo Vytauto vaišingumu, puošnumu ir turtingumu. To meto Lietuvos valstybė yra pasiekus savo aukščiausią galybės laipsnį: jos ribos nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų. Po kryžiuočių sumušimo prie Žalgirio 1410 m. per dvidešimt metų tauta džiaugiasi taika, klesti garbūvis, išaugo ir išsipluošė miestai Vilnius ir Trakai.

Vytauto politinė išmintis ir asmenybė nepaprastai gerbiama Europos valdovų. Nė vienas tarp valstybių iškilęs ginčas nesprenžiamas be pasitarimo su Lietuvos valdovu. Ir šio suvažiavimo metu turėjo būti aptarti ir svarbūs valstybių ir tautų santykiai.

Ir taip puotų ir pasitarimų eigoje imperatorius Zigmantas pasiūlo žymiausiam Rytų Europos valdovui Didžiajam Lietuvos kunigaikščiui Vytautui vainikuotis Lietuvos karaliumi. Sumanyta karštai remia Europos svečiai ir Lietuvos diduomenė.

kėti į savo tautos laisvės rytojų. Anais laikais taip pat buvo labai mažai vilčių tikėti galima Lietuvos laisve, jos prisikėlimu nepriklausomam gyvenimui.

Minint rugsėjo aštuntosios sukaktį temdo mintis, kad šiandien Lietuva yra pavergta, kur mūsų tautiečiai tebekenčia sunkią priepaudo, kur lietuviškas darbas, kur sąmonės žadinimas tebėra smarkiai persekiojamas. Kuo mes, laisvuose kraštuose gyvendami, galime padėti? Pirmučiausia, savo tautiniam kultūriniam stiprėjimui. Susimąstymas Tautos šventės proga turėtų būti paskatinti tvirtam tikėjimui savo tautos nepamiršimu, kuri, po išgyventų okupacijų, vėl turės keltis laisvam gyvenimui, kuriam būtina ruošti kiekvienam lietuviui, tinkinčiam į savo tautos ateitį.

Jonas Miškinis

su Lenkija, su kuria Lietuva buvo surišta Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Jogailos, jam vedant Lenkijos karaliautę Jadvygą.

Dėl to, nenuostabu, kad toks Vytauto noras, atsiskirti nuo Lenkijos labai nepatiko lenkų diduomenėi ir jie tuoju apėjo Lucko suvažiavimą, išsiveždami su savim ir lietuvių savo karalių Jogailą. Tuo žestu norėjo sutrukdyti vainikavimo sumanyimą.

Lenkų delegacijai išvykus, Vytautas, imperatoriaus Zigmanto ir savo Lietuvos bajorų remiamas, nusprendžia vainikuotis Lietuvos karalium be lenkų sutikimo ir tuo įvykdyti visą savo gyvenimą siektą sumanyimą, atsikirti Lietuvą nuo Lenkijos, tuo atitaisant Jogailos padarytą Lietuvai skriaudą.

Vainikavimo diena buvo paskirta 1430 m. rugsėjo 8 d. sostinėje Vilniuje. Į iškilmės buvo pakviesti visi Lucko suvažiavimo dalyviai. Popiežiaus pasiuntiniai, tarpininkaujant imperatoriui Zigmantui, pažadėjo atvežti karališką vainiką į Vilnių. Tai sužinoję lenkai, kaip paprastai, griebiasi klastos. Popiežiaus Martino penktojo pasiuntiniai vežą karališkąjį vainiką Vytautui, lenkų buvo sulaikyti ir vainikas išvogtas.

Vytautas, sužinojęs šią lenkų klastą, labai susigrauzė ir tų pat metų spalio mėn. 27 d. Vilniuje mirė, turėdamas jau aštuoniasdešimt metų amžių.

Vytauto mirtis buvo skaudus smūgis lietuvių tautai. Ji neteko žymiausio savo valdovo, iškėlusio Lietuvos garbę ir galybę į pačias aukštumas. Vytautas mirė nepalikęs įpėdinio, be valdovo Lietuva atsidūrė kryžkelėje. Vytauto giminės šalininkai kunigaikščiai su Jogailos giminės šalininkais pradėjo tarpusavio kovas dėl Lietuvos sosto. Vidinės kovos susilpnino kraštą ir sudarė palankias sąlygas vis daugiau ir stipriau įsigaleti lenkų įtakai Lietuvoje. Ir taip su Vytauto mirtimi buvo palaidotas Lietuvos savistovumas. Lietuvos bajorija pavengva priėmė lenkų kalbą, kultūrą, papročius ir drauge lenkišką valstybinę netvarką. Ir taip Lietuva po Liublino unijos 1569 m. galutinai susijungus su Lenkija, politiniai ir kariniai ėjo vis stipriau, kol 1775 m. abi tautos buvo pavergtos sustiprėjusios Maskvos.

LAIŠKAI

VAGIE, KEPURE DEGA...

Naujiųjų redaktoriumi dr. P. Grigaičiui pareiškusi, kad jis su Lietuvos okupantu nedarysias jokių kompromisų, tuo atsiliepė maskolbernių laikraščio Vilnis redaktorius L. Jonikas, aiškindamas, kad kompromisas gali būti atsiėdamas tik derybų keliu ir jis netikės, kad dr. P. Grigaičiui pavyktų susitarti su Kosyginu...

Štai įrodymas, kas Jonikui yra tikrasis Lietuvos bosas, būtent Kosyginas. Jis nėra šio, kad Grigaičiui reikėtų bendyti tartis su Sniečkumi, ar kokia kita Lietuvoj pastatyta Maskvos iškamša, bet su tikroju bosu -- Kosyginu. Kas yra lygu pripažinimui, kad Lietuva yra pavergta ir valdoma Maskvos. Ačiū Jonikui už viešą prisipažinimą.

J. Petravičius
Chicago

SPORTININKAI PRAŠNEKO ANGLIŠKAI

Šm. gegužės mėnesyje, Chicagoje, pasirodė anglų kalba leidžiamas sporto žurnalas "Lithuanian Sports Review". Redaktorius -- P. Žumbakis, leidėjas -- sporto klubas "Aras". Draugo spaustuvė, kaina 75 centai. Žurnale rašo: Algirdas Nasytis, Valdas Adamkavičius, Valdemaras Baumanis, Mindaugas Vygantas, Jonas Šolinas, Alvarnas ir Povilas Žumbakis.

Reikia pasidžiaugti Arorūpesčiu ir Žumbakio darbštumu. Gražiai išleistame leidinyje (nors su daugeliu anglų kalbos klaidų) leidėjai ir redaktorius stengiasi svetimaūčiams nuvesti ir paaiškinti mūsų sportininkų padėtį, sportavimo tikslus ir atsiekimus per 15 metų. Iškaitant ir gastroles į Australiją. Visuose straipsniuose autoriai rašo apie mūsų sportininkus su meile jiems ir su pasididžiavimu. Mūsų patį sportinė organizacija atvaizduota tiesiog tobulu... Ar tai gerai ir ar tai tiesa, težino sportininkai, kurie sportuoja jau 15 metų.

Visą leidinį perskačius, ateina mintis -- ar yra prasmės leisti žurnalą (tokį brangų) anglų kalba, jeigu neturime savąją kalbą? Juk žinome, kad 1963 m. rudenį Chicagoje Jaunimo Centre susirinkę visų sporto klubų atstovai nubalsavo tuo metuėjusio Sporto žurnalo leidimą sustabdyti dėl lėšų stokos... Kieno iniciatyva tas buvo atlikta ir kaip -- nežinau. Turbūt dėl to nei spaudoje nebuvo nieko apie tai rašyta, nes šiandien vis matome, ko mums trūksta ir kas mus jungtų krūvon. Šiandien turime būti dėkingi Dirvos, Draugo, N. Lietuvos, redaktoriams, kad jie pasigali sportininkų ir įveda žinutes iš sporto gyvenimo. Bet tai ne tas pats, jeigu turėtume savą sporto laikraštį.

Ar negalima būtų išleisti tokį žurnalą abiem kalbomis, jeigu sportininkai tik angliškai skaito ir supranta? Bet kaip išsiaiškinti reikalingą, jeigu sportininkai visą laiką sako, kad jie sportuoja tik dėl lietuviškos? Stebėjome prieš išvykstant į Australiją Draugo rašinius, kuriuose šolinas ir Gaška teigė, kad nesvarbu kokia kalba kalba, tik svarbu, kad lietuviškai. To pasekmes dabar matome. Leidžiamame 500-700 dolerių angliškam laikraščiui lietuviško neturim. Juk šiečiai reikalas liečia mūsų jaunimą, kuriam yra įsteigta lituanistinės mokyklos. Vieni dirba, kad jaunimas mokintų lietuviškai, kiti trūšia, kad tas pats jaunimas skaitytų angliškai. Idomu, kokio nusistatymo šiuo reikalu yra sporto vadovybė? Ar ji nemano, kad ir lietuviškai skaitantis jaunimas galėtų turėti rankeje liuksusinės popieros išleistą sporto žurnalą? Ar jam tai būtų per geras? Juk tikėjome, kad Torontoj paėmus valdžią į savo rankas, lietuviškieji reikalai pasitaisys. Kodėl nematome šiame angliškame numeryje asmenų, kurie yra patys geriausi mūsų sporto žurnalistai? Ar dėl to, kad jie Sporto žurnale buvo užsirekomendavę kaip bekompromisų kovotojai? Už idealizmą sporte ir už lietuviškumą?

Norėtume, kad leidėjas Aras dar kartą pergaltų apie savo planus. Nemanytume, kad jiems rūpi tikai sporto angliškąjį pusę.

A. Mačiulis
Chicago

RETA PROGA

isigyti papiginta kaina Dirvos išleistas knygas.

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš Sibiro, lietuvių kalboje. Knyga gausai iliustruota retomis nuotraukomis. KAINA \$3.00

KELIAS Į KAIRĖ

ALEŠ RŪTOS romanas, premijuotas Dirvos konkurse. KAINA \$3.00

DAILININKAS RAUBA

VINCO RAMONO novelės. KAINA \$3.00

ALMA MATER

R. SPALIO romanas iš studentų gyvenimo Nepr. Lietuvoje. KAINA \$5.00

Visų keturių knygų bendra kaina \$14.00, bet Dirvos skaitytojai naudodamiesi knygų išpardavimo vaju, moka tik

10 DOL.

už keturias knygas.

IŠKIRPTI

DIRVOS ADMINISTRACIJAI

6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Prašau man išsiųsti keturias knygas: Palik Ašaras Maskvoje, Kelias į Kairę, Dailininkas Rauba ir Alma Mater, už papigintą kainą -- 10 dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

Prie šio jungiamas čekis ar money order 10 dol. sumoje.

Sėkmingiausias marinių ginklas Vietname yra 'Ontos' -- iš graikiško žodžio 'daiktas'. Čia atvaizduotas 'daiktas' yra apginkluotas šešiomis 106 mm Recoilless rifles ir praktiškai gali sunaikinti bet kokią tvirtinimą. Ontos turi tik marinių korpus.

Su mariniais Vietname

(6)

"Po šešių savaičių džiunglėse, ieškant sąlyčio su vietkongu, susišaudymų ir kitokių nemalonių, pagaliau gavau laisvą dieną išvykti į Danangą, antrą savo didumą po Saigono P. Vietnamo miestą. Pagrindinis tikslas — bent sykį žmoniškai pavalgyti 'steiką' 'pirmo Vietnamo korpo karinių patarėjų klube'. Kaip žinia, dar neseniai Vietname buvo tik 'kariniai patarėjai', dabar čia jau pilna aktyvių karių, kurie ne tik 'pataria', bet ir mušasi iš peties. Šiandien nesiruošiau su niekuo muštis ir pirmą sykį šiame krašte užsidėjau kiek sulamdytą išeiginę vasarinę uniformą...

Danangas gyvas miestas su labai žymia prancūzų įtaka. Daugumas užrašų ir iškalbų dviem kalbom — vietnamietiška ir prancūziška. Ir moterys, kurios nešioja sijonus, atrodo labai prancūziškai. Šiaip jau vietnamietes matysi tik su kelnėmis.

Amerikos įtaką čia reprezentuoja Coca Colos fabrikas. Čiabuvis moterys ir vaikai Coca Cola pardavinėja ant kiekvieno kampo. Sakoma, kad buvę atsitikimų, kada vietkongo agentai į Coca Cola įpildavo nuodingos rūkšties. Man tokios neteko ragauti, buvo lygiai toks pat skonis kaip Amerikoje. Tik kiek aukštesnė kaina — kavinėse už stiklą Coca Colos prašė po 40 c., tuo tarpu pietus su 'steiku' gali pavalgyti už vieną dolerį.

Atrodo, kad Danango krautuviniškai šiuo metu geriausiai verčiasi pardavinėdami visokius suvenirus amerikiečiams. Krautuvėse apstu šilko audinių ir gaminių. Šiūloma daug visokių brangakmenių kaip rubinų, safirų, emeraldų, tačiau gana menkos rūšies.

Irodymui, kad tai ne paprastas stiklas, čia pat krautuvėje ar gatvėje jie bandomi liepsna ir vandeniui. Kainos nuo penkių dolerių. Iš viso gavau įspūdį, kad jokių pastovių kainų nėra, kiekvienas bando iš

Marinių grupė žygiuoja per vietnamiečių kaimelį.

tavęs išplėsti kiek tik pajėgia. Kadangi nuotaikos po ilgų savaičių dažnai būna šventiškos — tas jiems ir sekasi. Sakoma, kad anksčiau čia buvo nemažai barų ir panašių užėigų su merginomis, bet dabar jos visos uždarytos...

Turbūt niekas tiksliai nežino, kiek gyventojų Danange, kuris paskutiniu metu, įsteigus čia didžiausią amerikiečių aviacijos bazę kasdien auga. Pagal Saigoną, kuris turi netoli dviejų milijonų gyventojų, Danangas ir dabar mažas miestukas. Tai turi savo gerų privalumų — visos susisiekimo problemos lengvai greitai ir pigiai išsprendžiamos 'rikšų' pagalba. Tai tokie triračiai, kurių priešakyje tarp dviejų ratų yra sėdynė keleiviniui, užpakalyje sėdi pats 'rikša', kuris greitai mina 'pedalus'. Yra keleta plačių gatvių, apšviestų medžiais, viena jų itin graži, prie upės.

kad pusė ligų ir negalavimų, kurie kankina vietos gyventojus, yra pagydomi muiu.

Kaimyniniame Le Myr kaime, kuris priklauso kito bataliono 'taktinei atsakomybei', yra populiaru keturių metų mergaitę, kurią marinai vadina 'Debbie'. Kai jie prieš porą mėnesių perėmė tą kaimą savo 'atsakomybėn' iš vietkongo, Debbie akytė buvo labai užpūliavusi. Prie bataliono priskirtas laivyno sanitaras akytę palyginti lengvai išgydė. Tarp sanitaro ir mergytės prasidėjo draugystė. Sanitaras jai atidavė savo tarnybinį medalį, vadinamą 'dog-tag', kurį ji ir dabar nešioja. Jame išrašytos tarnybinės žinios: "Dionne, R. P. 903-37-56, A (kraujo tipas), USN, S (dujų kaukės dydis), Catholic".

Su tokiu medaliu mergytė aišku, yra populiaru marinių tarpe ir dažnai ją vainikina saldinais bei saldžiais gėrimais, tačiau atrodo, kad ji nepatenkinta naujom draugystėm ir vis ieško originalaus to medalo savininko. Laivyno sanitaras (Navy hospitalman) Robert P. Dionne žuvo liepos 14 d. kautynėse.

"Anybody Home" — klausia marinas, žiūrėdamas į vietkongo tunelį. Dėl visko jis prieš tai numėtė į jį granatą. Didelė dalis Vietnamo yra išraižyta panašiais tuneliais, tačiau jie nebuvo staigmena mariniams, jau kovojusiems Pacifiko salose su japonais. Ir tie panašiais buvo įsikęsi,

AKIMIRKOS

Paklydęs skausmo mariose

Sutrempt, pasauli, juodo skausmo jūras!
Prakelkimeilės glūdumas ir dienas! —
Paklydęs mariose ne vienas
Čia laivas blaškosi be burių...

(Išpažintis)

Plaučių džiūva yra turbūt viena iš pačių "meniškiausių" ligų. Jos motyvą ypač mėgo poetai, beletristai, kompozitoriai. Kas nežino Verdi Traviatos, Puccini Bohemos, Thoma Manno Burtų Kalno (Zauberberg)? Anksčiau džiūva buvo sunkiai pagydoma, paslaptis aiškesnė, yra daug prieštaringų jai nugalėti. Bet susirgimų vis dar nemaža, o ir mirčių pasitaiko.

Džiūvininko psichologija plačiai aprašyta tiek mokslininkų, tiek menininkų. Dažniausia tai ne staigi, bet metų metais trunkanti liga, kol ligonis pabaigia nudžiūti. Sergančiame įsivyrąja aistringas troškimas ilgiau gyventi, labai išsiplėtoja jo jausmų ir iliuzijų pasaulis, romantika, net erotika, džiaugsmo, laimės, meilės, didingų žygių ilgesys, egzaltacija ir begalinis jautrumas, pasikeičiantis su tyliu liūdesiu, melancholija ir juoda resignacija. Šiaip jau džiūvininkas dažniausia yra ramus, geras, simpatiškas, "poetiškas" ligonis.

Žymiai kitoks nuo pirmųjų ligos atstovėrimo dienų buvo Leonas Skabeika. Psichologinė ir dvasinė kasmet prie mirties artėjančio ligonio būseną gana plačiai ir vaizdingai uždokumentuota poeto laiškuose jo draugams, globėjams ir pažįstamiems. Tiesa, mes čia matome tik vienos pusės liudijimą, taip lyg telefoniniuose pasikalbėjimuose tegirdėtume tik vieną kalbėtoją, nieko nežinodami, ką jam kiti sako ir atsako.

Rinkinyje paskelbta daug poeto laiškų, tik abejotina, ar tai viskas, ką jis per penkerius metus kitiems rašė, ir dargi, ar paskelbta viskas, kas išliko. Bolševikinių įpročių, rinkinių galėjo būti panaudoti tik tokie laiškai, kurie daugiau mažiau tiko leidinio uždaviniui — parodyti, kaip lietuvių buržuazija skriaudė ir žudė poetą ir kaip jis palaipsniui ideologiškai ėjo vis kairyn ir kairyn...

Jeigu jis savo ligos perėjimo laiškuose, privačiuose ir dažnai konfidencialiuose, nebūtų ėjęs kairyn, jo poezijos naujo rinkinio sovietijoje tikriausiai niekada nebūtume sulaukę.

Jauno poeto reagavimas į pasirodžiusius mirties sparnus buvo labai saviškas ir visiškai pagal jo ligotinį būdą, — demoniškas.

Tiesa, jo gyvenimo drama iš karto buvo baisi ir dvigubo skausmo. Smūgis tvojo ne tik fiziškai, į plaučius, iš kurių ėmė girdėtis "mirties alsavimas". Bet tuo pat metu ir antras smūgis jo dvasiai ir jausmams — tiesiai į širdį. Jo "ne vieno tūkstančio pažintų moterų" tarpe labiausiai mylėta mergina Birutė Matulaitytė, trumpą laiką dar jį aplanko šv. Luko ligoninėje, "Tas valandą, kada Tu buvai su manimi drauge, laikau laimingiausiu mano gyvenime. Už jas aš Tau būsiu amžinai dėkingas", rašo jai Leonas iš ligoninės ir tame pat laiške pridėdą: "Aš privalau viską, ką gyvenimas man duoda, su tyliu skausmu priimti. Toks jau mano likimas..."

Šį resignacinį ir tylų skausmą poetas jai puoselė dar kelerius metus, ligi pat savo gyvenimo pabaigos, protarpiais vis parašydamas laiškų, — paskutinį, datotą 1935 m. gruodžio 6 d., taigi, vos kelios savaitės prieš mirtį, ir jis su pasibaisėtinu prisivertimu vis stengiasi save ir ją įtikinti, kad jis vienodai ją tebemyli ir ant jos nepyksta. O buvo žiauru, nors žmogiškai ir suprantama, kad ir Birutės širdyje įvyko staigus lūžis. Aplankiusi dar kartą kitą sunkų ligonį, Birutė pajuto, kad ji nėra iš tų herojų, kurių meilė amžina ir nesulaužoma. Ji ėmė šalintis, vengti naujų susi-

tikimų ir netrukus išteklėjo už kito.

Ši ištikima beviltiško ligonio meilė savo jaunystės dienų draugei yra reto gražumo mūsų literatūros gyvenime, dramatiškas ir taurus bruožas poeto būdai parašyti. "Būk laiminga laiminga," rašo jis jai kasmet po kartą ar dažniau, niekad jos daugiau jos nebesutikęs, o paskutinį priešmirtinio atsisveikinimo laišką užbaigia: "Dabar, kada mano sveikata tiek pablogėjo, jog jau nebetoli ir ta baisioji valanda, kada reikės amžinai užmerkti akis ir su viskuo, kas buvo ir miela ir brangu, atsisveikinti, — taip, rodos, norėtysi Tau daug, dar daug pasakyti, bet, turbūt, liks viskas jau širdyje ir su ja numirs... Su dievu! Lik gyventi ir džiaugtis. Likimo taip jau buvo skirta, kad man nebėliko vilties Tave pamatyti, nei gyventi, nei džiaugtis".

Bet Leonas "su tyliu skausmu priėmė" tikrai šią savo asmenišką, su niekum nepasidalinamą meilės dramą, drauge palikdamas skaistyti liudijimą, kad jo "dekadentiškai baudelairiška" širdis iš tikrųjų nebuvo taip permirkusi vidurnakčio aikščių nuodėmėmis, nei gatvių gražuolėm prie likarnų, nei pritonų ir kabarečių dūmais, nei kurtizanių laisvatomų žalio vyno taurėm, nei venerų "aistringų kūno kvepiančių pavėsiais", kaip nuolat skatydavom jo eilėraščiuose. Iš tikrųjų, kaip dabar pasirodė, jis galėjo mylėti skaisčiai, gražiai, ištikimai, su švelniu paslaukojimu — beveik be jokių savo literatūrinio demoniško spalvų.

Tačiau, išskyrus tylaus skausmo virpėjimus savo jaunystės dienų mylimajai, visur kitur jis nesutiko taip "priimti savo likimo". Knygoje paskelbtų atsiminimų liudinkai, ypač Venclova, vienodai liudija, kad nuo susirgimo pradžios jis ėmė staiga keistis, darytis dar daugiau sarkastiškas, nemalonus, prieaištaujantis ir beveik atvirai pavydintis, net ir savo artimiausiem draugam, kad štai jie sveiki, stiprūs ir gali gyventi, o jis jau ligonis ir mirtimi pažymėtas.

Šiuos įspūdžius irgi pilnai galėčiau patvirtinti.

Per du ar tris mano susitikimus, kai jis protarpiais pasirodydavo Kaune iš ligoninės ar iš sanatorijos, pasikalbėjimai su juo būdavo labai sunkūs ir varginantys. Sarkazmo pilnomis akimis jis tave nuleisdavo nuo galvos ligi kojų, ir būdavo taip neįjauku, kad beveik norėdavai čia pat dėl kompanijos pasidaryti ligoniu. Jis neprimdavo jokių simpatijos pareiškimų, tuoj pyk-

davo už užuojautos jausmus ir nesivaržydavo būti visai atviras:

— Tau bėpigu, tu gali taip kalbėti, tu dar sveikas... Bet aš? Žodžiai mano plaučių nepagydy...

Ir viskas jame pradėjo keistis, lūžti, springti prieštaraivais. Tai buvo kažkoks galvališkias, nekontroliuojamas protestas viskam, kas sveika, pastovui, kas illeka ir gali būti nesvarbu, ar kas yra gera ar negera.

"Žodyje dėl literatūriškos akcijos", kaip matėme, buvo brutaliai sugriauta visa jo ligotinė poetinė filosofija. Dabar vis daugiau ir daugiau jis reikėd nusivylimą ir net pasityčiojimą iš savo ideologinių kolegų varpininkuose ir liaudininkuose, J. Karolio ir kitų straipsniai "Lietuvos Žiniose" apie demokratiją, diktatūras ir fašizmą vis dar banalumu ir paviršutiniškumu pradėjo jį stačiai erzinti. Nuo vidurinės mokyklos suolo jo puoselėta pasaulėžiūra staiga ėmė sverdėti ir aižytis į šipulius. Tikybos srityje jis dabar vis daugiau atstūmė savo kovingą ateizmą. Jis griebėsi už socializmo ir ėmė jį studijuoti iš knygų. Netrukus atmetė ir demokratinį socializmą, tepripažindamas tik revoliucinį, kuris perversmų ir jėgos būdu priartintų "naują gyvenimą". Jis jau prašydavo jam prisiųsti rusų bolševikų knygų apie marksizmą ir nupirkti jam skaityti maskvinį sovietų oficialią "Izvestiją".

Šią idėjų ir minties revoliuciją jis vedė vienuose, be ryšio su kitais draugais ar atitinkamomis organizacijomis. Žlogaičių kaime netoli Viekšnių, savo tėvų namelyje, kur vis smarkiau sirgdamas praleido veik ketverius paskutinius savo gyvenimo metus.

Iš ten jis jau tarėsi aiškiai matas, kokiomis mizerijomis buvo visi jo idėjiniai draugai. Sumkus ligonis regėjo dar sunkiau sergančią Lietuvą ir visą žmonišką, apimtą nepakestinų ligų. Jis karštai svajojo ir troško konvulsijų krečiamą pasaulį pakeisti ir išgydyti pagal senųjų revoliucininkų mėgtą šūkį: pirmiau sena sugriauti, paskui nauja pastatyti...

Tai buvo jo priešinimasis mirties grėsmei. Jo troškimo gyventi ir kurti sublimacija. Jo protestas prieš dievų ir žmonių neteisybes. Jo teismas, bausmė ir kerštas visam pasauliui, vis dar gyvam ir mirti nesiruošiančiam. Jame tebegyveno visas pats juodas angelas, demonas, — tik maitinantis spalvą, raudonėjantis.

Jis buvo vienišas laivas, paklydęs skausmo mariose, su nulaustu vaivu, su aistriai plinamom svajonių burėm...

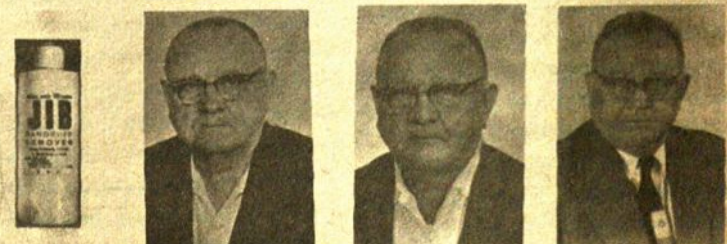
Kas tik turi gerą skonį,

Viską perka pas Lieponį!

FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western,
tel. PROSP. 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad., ketvirtad. ir penktad. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadeniais atdara nuo 12 val. iki 5 val. p. p.

JIB vartojo 16 savaičių, pusę metų, vienus metus. Paveikslai parodo, kad JIB vaistai ATAUGINA PLAUKUS, išgydo pleiskanas, šašus, niežėjimą, sulauko plaukų slinkimą, atgauna natūralią plaukų spalvą MOTERIMS IR VYRAMS, 100 proc. garantuotai. JIB VARTODAMAS NEBŪSI NEI PLIKAS NEI ŽILAS JIB, 8 Oz. 16 savaičių vartojimui \$ 5,50, jei COD, dar 50 c.

JIB LABORATORIJA,

1437 So. 49th Ave., Cicero, Illinois 60650

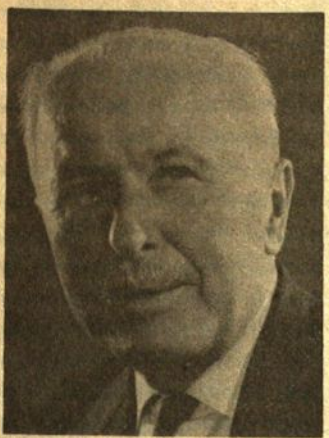

Marinas tikrina "tunelį", ar jame nėra pasislėpęs koks partizanas.

MŪSŲ SPAUDA IR MES (4)

Ar laikraštis tik tarnaitė?

Juožas J. Bachunas

Lietuviško laikraščio gyvenimas ir jo gyvybingumas Amerikoje visada rišosi, nes turėdavo derintis prie mūsų tautiečių gyvenimo sąlygų ir būdo. Dabar, o kai kada ir praityje būdavo ambicijų ir drąsių mėginimų išskirti aukščiau, pasirodyti moderniau, panaudoti puošnesnės ir įmantresnės kalbą, negu skaitytojai vartoja. Prisimenu, kad ne vienas tokių mėginimų ilgai nelaiškė, tebuvo trumpalaikis ir baigėsi liūdnai.

Spauda turi eiti su gyvenimu ir su savo laiko žmonėmis. Šiandien, niekam nepaslapstis, kad lietuviai, kurie dar skaito ir prenumeruoja lietuviškus laikraščius ar žurnalus, yra kitokie, negu buvo prieš keliasdešimt metų. Todėl ir mūsų laikraščiai šiaandien kitaip atrodo, kitokios dvasios ir jų kalba moderniškesnė ir išvaizda gražesnė.

Anksčiau lietuvių atelviai Amerikoje dėl ekonominių sumetimų ir daugybės kitų gyvenimo sąlygų naujame žemyne turėdavo apsigyventi ne pačiose prabangiausiose didmiesčių vietose, o daugiausia ten, kur gyveno darbininkija, neturtingesni sluoksniai. Tose pat vietose įsikūrė ir mūsų laikraščiai. O tos vietovės miestuose, laikui bėgant, sensta, keičiasi. Atvyksta nauji atelviai ir įsimaišo, ne visuomet pakeldami tų vietovių vertę. Taip buvo su Vienybės savaitraščio namu Brooklyne, taip Chicagoje buvo su laikraščiais Lietuva, Kataliku ir kitais.

Taip atsitiko ir su Dirvos buveine Clevelande. Anksčiau Dirva savo namuose turėjo išnuomoti dvi krautuves ir gaudavo papildomų mėnesinių įplaukų. Da-

bar ta vietovė pradėjo keistis, apsigyvena kitokia tautybė ir rasė, senieji krautuviniai iš tosuplinkės išsikrausto, atsiranda daug tuščių krautuvių. Dirva dabar tų įplaukų nebegauna ir jos verslo sąlygos pasunkėjo.

TIKRASIS SPAUDOS "BIZNIS".

Spaustuvės ir laikraščiai nuo vaikystės buvo pati pirmoji mano mėlė lietuviškuose dalykuose. Ji nesurūdijo ir beveik tebėra tokia pat žilo plauko sulaukus. Man jautru ir visada rūpi, kad visa Amerikos lietuviška spauda gyventų ir bujotų, o Dirva ypač, nes vėlesniais laikais su ja daugiausiai buvau sutapęs, visokių reikalų ir pareigų turėjęs. Ir niekada nemačiau ir ateityje nemačiau galimybių, kad Amerikoje iš lietuviškos spaudos būtų galima "padaryti biznį". Čia yra galimas tik vienas vienintelis "biznis": jeigu mes visi, kas kiek išgalime, patriotinę spaudą pastoviai remsimės, tai ji laikysis, stiprins mūsų dvasią, plės kultūrą, išlaikys gimtąją kalbą, gins mūsų garbę ir mūsų reikalus. Tai aš laikau labai svarbiu ir reikalingu dalyku.

Lengviau ir gal ilgiau išsilaisvinti savaimė tie laikraščiai, kuriuos leidžia tikybinės organizacijos. Ne dėl to, kad ten gal yra daugiau pasišventimo ir pasiaukojimo tokiam darbui, bet jaučiama, kad tuo veikėjai atlieka ne tik tautinę, bet tuo pačiu ir religinio apaštalavimo misiją. Gi tokių įstaigų įplaukos yra tikresnės ir pastovesnės. Žmonės aukoja savo parapijai, vienuolynui ar kokiai kongregacijai išlaikyti, gi šios tų aukų dalį paskiria savo spaudai remti, nes per savo spaudą jos plačiau pasiekia ir skaitytojus (tikina, kad tas įstaigas reikia remti.

Kaip jau minėjau, nei anksčiau, nei dabar Amerikos lietuvių laikraštis iš prenumeratorių negalėjo išsilaikyti, nebent tik šiaip taip laikinai galą su galu suvesti. O spaustuvės įrušiamos irgi ne amžiams. Mašinos ilgainiui pasensta, genda, nusidėvi, technika keičiasi. Mašinas reikia taisyti arba naujų įsigyti. Prenumerata kiek keliama, bet ji papildomų stambesnių išlaidų nepadengia. Mūsų laikraščių prenumeratoriai, nors dabar padidinta, iš tikrųjų nėra aukšta, jeigu atsižvelgti, kiek pabrango popierius, pašto persiuntimo išlaidos, visokios kitokios spausdinimo išlaidos ir atlyginimai darbininkams.

SPAUDA MŪMS, BET MES NE SPAUDAM...

Mūsų organizacijos ir draugijos nori, kad mūsų laikraščiai duotų daug vietos jų užsibrėžtiems darbams išskirti ir vesti jų idėjų propagandą. Ne tik tos, kurios pačios laikraščius leidžia ir todėl jų puslapius laisvai naudoja savo reikalų aprašymui ir propagandai, bet lygiai ir visos kitos organizacijos, kurios prie laikraščių leidimo tiesiogiai visai neprisideda ir prisidėti nenori, bet reikalauja, kad jų darbai ir uždaviniai aprašyti, nuotraukomis iliustruoti laikraščiai duotų vietos, o dar ir nuo savęs vis ko gražiausiai parašytų. Tokį savo norą jos moka gražiai paaiškinti: girdi, mes dirba-

me ir aukojamės lietuvių tautai, lietuvių kultūrai kelti, taigi lietuviškos spaudos pareiga yra mums padėti, mus palaikyti ir tik teigiamai apie mūsų darbus rašyti ir, žinoma, dėti nemokamai mūsų siunčiamus pasigarsinimus ar reklamines korespondencijas...

Netenka ginčytis, kad tokių draugijų, organizacijų ir pavienių klubų tikslai yra gražūs ir klinkūs. Bet spauda negali ir neprivalo būti visuomet visų organizacijų tarnaitė, nes jie nesimaitina iš daugaus krintančia mana. Kas nors laikraščio išleidimą ir jo turinio pripildytą turi apmokėti. Kai kurie klubai ar organizacijos savo išdais yra daug turtingesni už mūsų spaudos leidėjas, vos galą su galu suvedančias.

Tad čia reikėtų draugiško bendradarbiavimo ir bendro reikalų supratimo. Organizacijos, kurios nori savo darbų ir pareigų garsinimo, turi atitinkamai prisidėti prie savo spaudos palaikymo. Ir ne tik simboliškai, vienu kitu doleriu, ar penkine, bet bent kokia dešimtimi savo pelno procentu. Tuomet laikraščiams bus daug lengviau, jie galės turėti daugiau puslapių ir apmokamų bendradarbių ir bus pajėgūs visokius lietuviško gyvenimo įvykius aprašyti.

East Chicagos Tautinės Sąjungos skyrius gali būti pavyzdžiu, kiek nedidelė tautiečių grupė gali daug padėti savo dvasios spaudai paremti ar gerai knygai išleisti bei išplatinti. Tiek pat galėtų padaryti kiti skyriai, kitos organizacijos, pavienės draugijos ar klubai. Tuomet turėtume ne tik trumpalaikį mūsų spaudos atgimimą, bet jos pastovų augimą ir klestėjimą.

Lietuviški laikraščiai yra visų lietuvių reikalas, ir mūsų spauda negali būti neapmokama visų tarnaitė. Laikraštis tarnauja mūsų visuomenei ir mūsų kultūrai, taigi visuomenė turi jam padėti ir jį nuolat stiprinti.

Kitame numeryje: Laikraščių vajai seniau ir dabar.

MIRĖ DIPLOMATAS IR ŽURNALISTAS PRANAS DAILIDĖ

Po ilgos ir sunkios ligos š. m. rugsėjo 1 d. Syracuse, N. Y. mirė Pranas Dailidė, palikęs eilę metų rūpestingai jį slaugiusią žmoną Oną Dailidienę-Zilinskaitę.

Velionis buvo gimęs 1888 m. rugsėjo 29 d. Sakių aps. Sintautuose. Gimnaziją baigė 1907 m. Marijampolėje aukso medaliu. 1911 m. išėjo matematikos fakultetą Petrapilio universitete, o 1935 m. baigė teisių fakultetą Vytauto Didžiojo universitete Kaune. Kurį laiką mokytojavo Marijampolės ir kitose gimnazijose, nuo 1921 m. perėjo į užsienio reikalų ministeriją, kur ejo įvairias pareigas centre, gi prieš sovietinę okupaciją buvo Lietuvos nepaprastasis pasiuntinys ir įgaliotasis ministras Latvijai. Okupacijos metu vėl grįžo gimnazijos mokytoju Kaunan bei vertėsi advokatūra.

Artinantis antrajai sovietų okupacijai, pasitraukė švedijon, kur Stockholmo universitete dėstė rusų kalbą. JAV kuri laiką aktyviai reikšėsi Chicagos lietuvių tremtinių draugijoje ir Balfie, kol 1951 m. persikėlė rusų kalbos dėstyti į Syracuse, N. Y. universitetą.

Bene giliausi velionies pėdsakai bus palikti mūsų periodinėje spaudoje. Joje emė rašyti nuo pat gimnazijos baigimo ir su ja nesisėkė ligi pat savo amžiaus pabaigos. Tame tarpe teko jam būti ne tik Lietuvos Žurnalistu S-gos vicepirmininku. Pabaltijo spaudos santarvės pirmininku, ne tik redaguoti vadovaujančius lietuvių dienraščius, bet parašyti įvairiausiems Lietuvoje ir JAV išeinantiems laikraščiams daugelį straipsnių aktualiosiomis visuomeninio gyvenimo temomis bei tarptautinės politikos klausimais. Didesnės apimtys prisiminimai Trem-

Clevelande bus paminėta SLA 80 metų sukaktis

Neseniai vykusiuose SLA Pildomosios Tarybos posėdžiuose Chicagoje, tarp kitų klausimų buvo svarstyta organizacijos minėjimo reikalai. Ateinančiais metais Susivienijimas Lietuvių Amerikoje sulaukia savo gyvavimo 80 metų. Toji sukaktis yra reikšmingas faktas ne tik organizacijai, bet ir plačiai mūsų visuomenei, su kuria Susivienijimas per daugelį metų savo tautiniais ir kultūriniais darbais tampriai sutapo. Todėl organizacijos vadovybė siekia, kad ateinantis minėjimas rastų didesnę atgarsį Amerikos lietuvių tarpe. Pagrindinis minėjimas, kaip nutarė P. Taryba, turės įvykti pačiame organizacijos seime, kuris bus ateinančią vasarą Clevelande, Ohio. Tam reikalui numatyta skirti visą pirmąją seimą sesiją. Tai bus iškilmingoji seimo sesija, kurios tvarka ir programa yra pavesta rūpintis prez. P. P. Dargiui ir dr. S. Biežiui.

Taip pat nutarta kreiptis į SLA apskritis ir kuopas kviečiant ruošti organizacijos minėjimus savo vietovėse. Tuo tikslu apskritims ir kuopoms teks sueiti į ryšį su vietos organizacijom, pakviečiant jas dalyvauti sukaktuvinėse iškilnėse. Be to, artėjant sukakčiai, numatyta sustiprinti vajų ir į SLA eiles įtraukti daugiau lietuvių. Vajaus darbams vadovauja komisija, kurios uždavinys įtraukti kuopas ir apskritis į aktyvesnį naujų narių verbavimo darbą, nes nuo jų pačių veiklos daugiau priklausio lietuvių įrašymas į Susivienijimą. Kurį padidinimas naujomis jėgomis yra organizacijos sukakties minėjimo pats svarbiausias uždavinys. Vajaus darbai palengvinti ir jo sėkmingumui šiuo metu naujai įsirašantiems į SLA yra duodamos žymios lengvatos. Todėl mūsų tautiečiams, kurie domisi Susivienijimu, dabar yra viena geriausių progų rašyti ir stambiausia

Amerikos lietuvių organizaciją.

SLA vadovybė siekdama, kad Susivienijimo apdraudomis galėtų pasinaudoti platesni lietuvių sluoksniai, šiame suvažiavime nutarė praplėsti apdraudų davimą. Pagal šį nutarimą akcidentales (nelaimingų įvykių) apdraudas iki tūkstanties dolerių galės gauti ir taip vadinamieji social arba draugijos nariai. Social nariais į SLA gali įstoti ne tik atskiri asmenys nežiūrint amžiaus, o taip pat lietuviškos organizacijos-klubai, tuo atveju visi klubo nariai gauna akcidentalinę apdraudą.

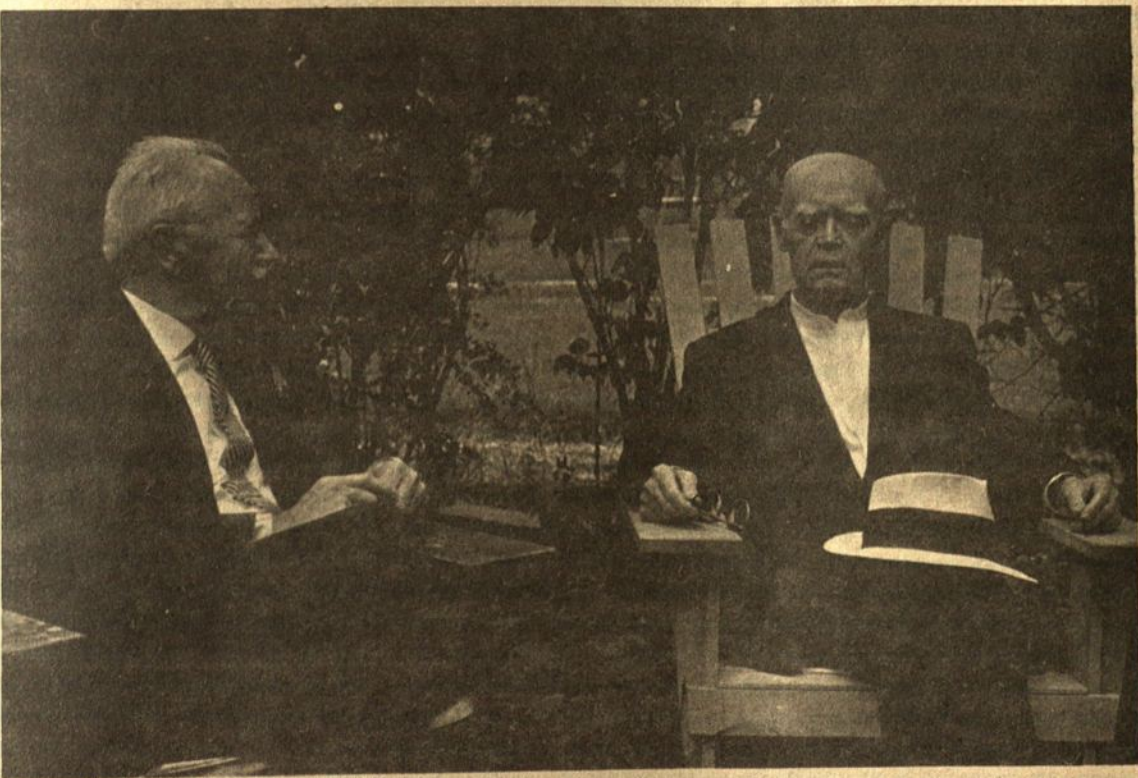
Kaip jau nekartą buvo užsiminta, Susivienijimas nėra vien tik apdraudos organizacija. Jis kartu atlieka tautinius ir kultūrinius darbus, savo ištekliais paremdamas daugelio organizacijų visuomeninę veiklą. Tam tikslui Susivienijimas turi keletą fondų. Šiame suvažiavime buvo apsvartyta fondų reikalai ir nutarta juos stiprinti, prašant kuopas ir narius aukoti fondams ir juos remti savo palikimais. Neretas yra atvejis, kad lietuvių palikimai tenka valdžios įstaigom, kada palikėjai, gyvi būdami, nepasirūpina laiku savo turta ar palikimą sutvarkyti.

Ir šiame suvažiavime Pild. Taryba prisiminė lietuvių kultūrinius reikalus. Iš fondų lėšų paskyrė auką Čiurlionio ansamblio monografijai išleisti, parėmė New Haveno jaunimo kuopos šokėjų grupę, prisideda su auka prie organizuojamo New Yorko lietuvių žygio į Jungtines Tautas lapkričio 13 d., iš Moksleivių fondo paskirta stipendija stud. R. Sukauskui, studijuojančiam teisę.

Toliau suvažiavimas apsvartė SLA Jaunimo reikalus. Nutarta paremti jaunimo sąskrydį, kuris numatomas suruošti SLA vasarą, Atlantic City, N. J.

Kelių dienų posėdžiuose apsvartyta daugelio narių įvairūs reikalai. Suvažiavime dalyvavo prez. P. P. Dargis, viceprez. S. Gegužis, sekr. B. Pivaronienė, išd. N. Gugienė, išd. globėjai E. Mikužiūtė ir S. Bredes, daktaras kvotėjas S. Biežis.

A. Šakys

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Juozas J. Bachunas aplankė po ligos namuose Chicagoje besigydančią Naujienų redaktorių dr. Pijū Grigaitį ir pasidalino mintimis apie lietuvišką gyvenimą bei apkalbėjo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės aktualijas.

V. Adamkavičiaus nuotrauka

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS! PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

PELNYKITE DIVIDENTUS

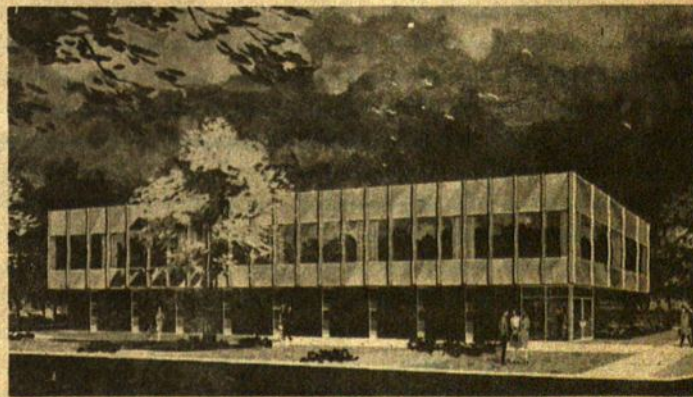
KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

4½% DIVIDENTAI IŠSIUNČIAMAI PAŠTU KETVIRČIAIS... INVESTMENT SĄSKAITOMS.

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: Area Code 312; 242-4395;

Suburban Phone: 656-6330.

SPORTO DIENOS

APYGARDINĖS PIRMENYBĖS CHICAGOJE

Rugpjūčio 21 d. Chicagoje įvyko 1965 m. Vid. Vakarų Sporto Apygardos lengvosios atletikos pirmenybės. Kartu vyko to paties regiono pabaltiečių pirmenybės, tačiau latviams netikėtai perkėlus savo pirmenybes iš rugp. 28 d. į rugp. 21 d. Toronte, buvo nustota latvių dalyvių vyresnės klasės. Gana gausiai dalyvavę kaip svečiai pakviesti Chicagoje ukrainiečiai varžybas patvairino.

Iš mūsiškių pagrindą sudarė Clevelando Žaibas, atsivežęs virš 20 dalyvių įvairiose klasėse.

Varžybos vyko gerame Hanson stadione. Pulkūs bėgimo takai leido bėgikams pasiekti neblogų pasekmių. Nuovargio ir kantrybės ribų nežinaš apyg. vadovas Z. Žiupsnys kruopščiai tempė varžybinių vežimą. Jam talkininkavo K. Avižienis, Z. Degutis, K. Barzdukas, A. Kareiva, J. Bagdonas, J. Budrys, R. Dirvonis ir kt. bei būrelis latvių, ukrainiečių ir svečių iš Clevelando. Atsižvelgiant į nepergausų talkininkų skaičių, varžybos buvo pravestos patenkinaimai.

Varžybų prosvaitė buvo Clevelando Žaibo mergaičių D klasės (10-11 m.) ketveriukė -- E. Giedraitytė, L. Garlaitė, D. Sušinskaitė ir R. Čyvaitė, pasiekusios eilę gerų pasekmių, netik savo klasėje bet ir vyresnės grupės.

Vyrų klasėje, šalia mūsų meistrių E. Aleksejūno (Aras) ir J. Kolovičiaus (Žaibas) gerai pasirodė jaunesnieji bėgikai V. Stoš-

kus ir A. Urbonavičius (abu Žaibas), Visapusiškas S. Venclauskas (Žaibas) vyravo mėtymuose ir šuoliuose.

Moterų klasėje, V. Mockutė ir D. Jurgaitytė (abi Žaibas) visa klase viršino kitas varžoves. B klasėje (14-15 m.) neblogus duomenis turi bėgikas V. Kliorys ir metikė J. Ralytė (abu Žaibas).

Jaunesnių berniukų grupėse ryškiau išsiskyrė R. Staškevičius C klasėje (12-13 m.), B. Kazėnas, D klasėje (10-11 m.) ir S. Čyvas E klasėje (žemiau 10 m.).

Varžybų metu buvo pagerinti šie Š. Amerikos Lietuvių rekordai:

Vyrų 100 m. bėgimas -- 10,9 sek. -- E. Aleksejūnas (Aras)

Merg. D kl. 60 m. bėgimas -- 8,8 sek. E. Giedraitytė (Žaibas).

Merg. D kl. beisbolo metimas -- 122'-11" (37,46 m. E. Giedraitytė (Žaibas).

Merg. D kl. šuolis į tolį -- 13'-11" (4,24 m.) L. Garlaitė (Žaibas).

Merg. D kl. 4 x 60 m. estafetė -- 36,1 sek. Žaibas (R. Čyvaitė, L. Garlaitė, D. Sušinskaitė ir E. Giedraitytė).

Be to E. Giedraitytė pakartojo merg. D ir C klasių rekordą 60 yd. bėgime -- 6,8 sek.

SPORTINĖS ŽAIDYNĖS CLEVELANDE

Rugsėjo 11-12 d. į Clevelandą suplauks gausus būrys lietuviško sportuojančio jaunimo, dalyvauti Š. Amerikos Lietuvių Lengvosios

Zigm. Žiupsnys įteikia kaspinus jaunučių klasės laimėtojams Chicagoje įvykusiose sporto varžybose. Z. Degučio nuotrauka

Atletikos ir Lauko Teniso Pirmenybėse, kurios yra paskutinė dalis XV-jų Š.A. Lietuvių Sportinių Žaidynių.

Žaidynių vykdytojas -- Clevelando LKS Žaibas kreipiasi į Clevelando lietuvių visuomenę ir organizacijas prašydamas šias metines varžybas visokeriopai paremti -- gausiai atislinkyti į varžybas ir neatsisakyti patalinių kubių bei suteikti medžiaginę paramą. Suprantama, kad sporto klubas be visuomenės paramos jokių būdu neįstengtų šių varžybų praveisti.

Lengvosios atletikos varžybos bus vykdomos vyrų, moterų ir visose prieauglio klasėse.

Lauko Teniso pirmenybių programa: vyrų vienetas, moterų vienetas, vyrų dvejetas, moterų dvejetas; mišrus dvejetas; jaunių vienetas (žemiau 19 metų); jaunių dvejetas; jaunučių vienetas (žemiau 16 metų).

Lengvosios atletikos varžybos vyks St. Joseph High School stadione, Lake Shore Blvd. prie 185 gt. Varžybų pradžia: šeštadienį nuo 1:00 val. po pietų, sekmadienį 12:00 val.

Lauko tenisas vyks Gordon Parko teniso aikštelėse, Memorial Shoreway, prie Liberty Blvd. (visai netoli akvariumo). Varžybos prasidės šeštadienį nuo 10:00 val. ryto. Varžybų tąsą sekmadienį bus vykdoma pagal reikala, tačiau kiekvieną atvejų nevilniau kaip 12:00 val.

Dalyvių registracija vykdoma per sporto klubus ar pavieniai, iki š.m. rugsėjo 6 d. šiuo adresu: A. Bielskus, 15321 Lake Shore Blvd., Cleveland, Ohio 44110. Telefonas -- 486-6177.

Iš kitur atvykstantiems yra rezervuotas Wade Park Manor hotelis, East 107 St. prie Chester Ave. Telefonas CE 1-3300. Čia penktadienio vakare ir naktį bus informacijos centras, bei nakvynių skirstymas pas privačius asmenis apsistojantiems.

Smulkios informacijos gali būti gaunamos visuose sporto klubuose ar tiesiai pas rengėjus. Žaidynių programa yra rengiamas pobūvis Čiurlionio Ansamblio namuose, 10908 Magnolia Dr. šeštadienį 8:00 val. vak.

Rengėjai

* ŽINOMAS SPORTININKAS V. Grybauskas išvyko atostogų į Prancūziją. Šia proga, prancūzai rengia jam didelį pagerbimą, nes mūsų sporto veteranas yra ilgą laiką treniravęs Muelhouse krepšinio komandą, išvedęs ją į Prancūzijos krepšinio viršūnes.

* PASAULIO 300 jardų bėgimo meistrė Kanados lietuvaitė I. Maciauskaitė -- Petrauskienė iš Vancouverio persikėlė gyventi į Torontą.

* TORONTO PROFESIONALŲ Argonauts amerikoniško futbolo

komandoje labai sėkmingai žaidžia vietos lietuvis Jonas Vilninas.

* A. STUKAS ir Šiomet yra Kanados televizijos amerikoniško futbolo komentatorium.

PAVERGTUJ LIETUVA

* NAUJĄ LIETUVOS rekordą 10 km. bėgime atsiėmė K. Orentas, nubėgdamas šį nuotolį pasaulinio masto laiku -- 28 min. 47,2 sek.

* VILNIAUS ŽALGIRIO FUTBOLLO KOMANDA antroje Sov. Sąjungos lygoje užima ketvirtą vietą. Rygos Daugava yra devinta, o Talino Dinamo paskutinėje -- šešioliktoje vietoje. Tuo tarpu Lietuvos pirmenybėse ir toliau pirmuoja Kauno Inkaras prieš Vilniaus raudonarmiečių Šaliutą, Klaipėdos Baltiją, Šiaulių Elnią ir Kėdainių Nevėžį. Lentelės uodegėlėje -- Šešioliktoje vietoje randasi Kauno Atletas. Antroje Lietuvos futbolo klasėje pirmuoju eina Vilniaus Vimpelas prieš N. Akmenę ir Maistą.

* RYTINĖS VOKIETIJOS rankinio meistris Leipzigo DHFK komanda sužaidė dvi rungtynes Lietuvoje, laimėdama abu susitikimus 14:9 ir 11:8. Prie progos, reikia pažymėti, kad į Sov. Sąjungos rankinio rinktinę yra įtraukti trys lietuviai ir keturios lietuvaitės. Be abejo, tai pasekmės profsąjungų žaidynių, kuriose lietuvaitės laimėjo meistro vardą, o vyrai užėmė antrą vietą.

* KAUNIETIS K. ANDZIULIS Maskvoje teisėjavo Sov. Sąjungos futbolo taurės baigminės rungtynės tarp Maskvos Spartako ir Minsko Dinamo. Lietuvis pakviestas į Budapeštą š.m. spalio mėn. 10 d. susitikimui tarp Rytų Vokietijos ir Vengrijos rinktinės. Šalia kauniečio, Maskvos aikštėje už laimėtoją Spartaką gynėju žaidė buv. Vilniaus Žalgirio komandos narys V. Žitkus.

IR TOKIŲ DALYKŲ PASITAIKO...

Ryšium su liūdna 25-klų metų sukaktim, vilniškame Sporte pasirodė labai daug straipsnių, šmeižiančių "buržuazinės" Lietuvos sportinį gyvenimą, pavaizduojant ir paremiant tai statistiniais duomenimis, rekordinėmis pasekmėmis. Deja, užmirštama tik pažymėti, kad nepriklausomos Lietuvos sportinis judėjimas stovėjo grynai ant mėgėjiško pagrindo, kai tuo tarpu šiuandieninis visas gyvenimas yra remiamas profesionalizmu. Tačiau vėl iš kitos pusės vertėtų šmeižikų paklausti -- kaip seniai buvo išbraukta iš rekordų lentelės eilė lengvosios atletikos varžybų (juk Jočio pasekmė 110 m. klištiname bėgime -- 14,8 sek. laikosi jau 25

Urbanos tinklinio komanda po pergalės SAS stovykloje Dainavoje.

metus!), kas pastatė Kūno Kultūros Rūmus, prie kurių yra prisiglaudęs Kūno Kultūros Institutas, turėdamas puikias sales, šalia futbolo, teniso, krepšinio aikštės, bėgimo takus? Kas davė pagrindą Sov. Sąjungos stalo tenisiui, jeigu ne Nikolskis, (bėrods 1945 m. jis buvo Maskvoje treneriu) Dzindziliauskas, Vairakojis, Vitartaitė-Balaišienė, kas buvo pagrindiniai krepšinio žaidėjai Sov. Sąjungos rinktinėje, jeigu ne Kulakauskas, Lagunevičius, Stonkus ir kt. Tai tik lietučiai nepriklausomos Lietuvos sportinio gyvenimo, kadangi daugelis gerų sportininkų pasitraukė į vakarų pasaulį, kitus "priėmė" Sibiras (Šačkus, Leščinskis ir kt.).

Nors okupantai plačiai garsina nepriklausomos Lietuvos sporto "supuvimą", tačiau yla iš maišo išlenda apie dabartinį sportininkų auklėjimą iš šio aprašymo, patalpinto vilniškiam Sporte š.m. rugpjūčio mėn. 19 d. Nr. 98;

-- KLAIPĖDIETIŠKAS "STRIPTIZAS"

Nežinantiems galima paaiškinti: striptizu vakaruose vadinamas ultrašiuolaikinis atrakcionas, kurio esmė -- nusiūvilkti visus rūbus priešingos lyties asmenų akių vaizdoje.

Pas mus apie šią "naują" iki paskutinio laiko nebuvo girdėta. Pradžiai buvo padaryta šeštadienį Jaunimo stadione... Na, bet pradėsime iš eilės.

Taigi šeštadienį Jaunimo stadione eilines LTSR pirmenybių rungtynes žaidė Klaipėdos "Granito" ir sostinės "Pažangos" vienuolikės. Ar rungtynės buvo įdomios, sunku pasakyti, nes įdomybės prasidėjo kaip tik po kautynių žaliwoje vejoje.

Tuo metu, kai nuaidėjo finalinis rungtynių švilpukas, dušų kambaryje, ant kurio durų didelėmis raidėmis užrašyta "Moterims", po eilinės treniruotės dulkes ir prakaitą prausė merginos, respublikos lengvosios atletikos rinktinės narės.

Staiga durys atsidarė ir ant slenkstio išdygo pora "Granito" žaidėjų, kurie keletą minučių su malonumu stebėjo savo netikėto pasirodymo sukeltą efektą. Pasakiau "žvalgai" taip pat tyliai dingo, ir netrukus už durų sukaukšėjo kaustyti futbolininkų batai, į antpuolį paklo visa "Granito" komanda.

Persigandusios aukos dar bandė laikyti duris, bet kur ten silpnų merginų pečiai išlaikys veržlų klaipėdiečių vienuolikės smūgį. Durys poškėdamos atsidarė, ir apgultosios kaip šapelai buvo nusvistos į priešingą pusę.

Išiveržėliai galantiškai rami-

no merginas:

-- Na, ko staigiate, kvaivšol! Bene mes šilto šalto nematė? Iš šaltakraujiškai ėmė nusi-renginėti.

Nepasakosime, kaip šaunieji klaipėdiečiai demonstravo prieš netekusias žado merginas savo sveikų vyriškų kūnų muskulatūrą ir kokiems žodžiais stengėsi tikinti priverstines žiūroves, kad jie pilnaverčiai vyriško grožio etalonai. Tai būtų per daug šlyk-tu... Pagaliau verčiau "aukos" šiaip taip apsirengusios iš-šoko iš "vyriškos kompanijos" ir nuėjo ieškoti "Granito" vir-šininkų. Kresnas simpatiškas va-dovas klausydamasis šypsojosi:

-- Kokia čia tragedija, Vyrai skubėjo. Na, gerai, gerai, aš su jais pasikalbėsiu -- pagaliau jis nuramino merginas.

Taigi "striptizas" pas mus žengia pirmuosius žingsnius. Žinoma pradžia visada sunki -- niekas nesuteikia paramos. O padėti turėtų ir Klaipėdos miesto sporto taryba ir LTSR futbolo federacija ir pagaliau milicijos darbuotojai. Ir padėti ne vien žodžiais, bet ir žymiai veiksmingesnėmis priemonėmis.

A. SABECKIS
Treneris
A. VAUPŠAS
TSRS sporto meistras

(kb)

Clevelandietės R. Čyvaitė, L. Garlaitė ir E. Giedraitytė su laimėtais kaspinais Chicagoje įvykusiose lengvosios atletikos pirmenybėse. P. Petručio nuotrauka

RŪTA POŠKUTĖ - CORAJOD trečios kartos Amerikos lietuvė, Edgar Allan Poe mokykloje Chicagoje, talkinant dukrai Gale ir Jeri Robinsonaitėi, gražiai atstovavo okupuotą Lietuvą, mokinius ir mokytojus supažindinant su Lietuvos istorija ir kalba.

ATVAŽIAVĘ Į CHICAGĄ
aplankykite
"69" MENO GALERIJĄ
VIRŠ 200 LIET. DAIL.
PASKUT. DARBŲ
KAILIŲ PREKYBĄ
IVAIRŲS KAILIAI
"SPARTA" atstovybė
RADIOJO, RAŠOMOS IR
SKAIČIAVIMO MAŠINOS
MUZIKOS NAMUS
PIANAI IR VARGONAI

Valandos: 12-8 v. v. Tel 778-0505

Sav. STASYS ORENTAS

2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 80629

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Grain Alcohol 190 proof U.S.P. 5th 4.89
2. Popular V.S.O.P. German Brandy 5th 4.98
3. Napoleon Imp. French Brandy 5th 3.35
4. Zeller Schwarze Katz 5th 1.29
5. Creme De Banana Liqueur 5th 3.19

6. Chianti Import. Wine Full. Qt. 0.98
7. May Wine, Liebfraumilk German Wine 5th 0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Dirvos administracija jau persikėlė į priekinę patalpą (buv. Baltic Trading House krautuvėje) ir lankytojai prašomi naudotis įėjimu iš Superior Ave.

Ten pat galite įsigyti lietuviškų knygų, plokštelių, medžio drožinių, audinių ir kt. prekių dovanoms ir kitoms progoms.

Administracija ir knygų krautuvė veikia kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vak. šeštadieniais nuo 9 v. ryto iki 1 v. p. p.

• Tradicinė naujųjų piliečių šventė ir iškilmės įvyks rugsėjo 17 d. Pick-Carter viešbučio salėje. Iškilmų metu bus pagerbti naujieji piliečiai ir paskelbti du jų iškiliausieji.

Iškiliausio Clevelando piliečio titului nominacijos priimamos iki rugs. 10 d. Nationalities Services Center, 1620 Prospect Ave.

Naujųjų Piliečių baliui bilietai jau parduodami po 2 dol.

Ralio metu vyks tautybių maršas, dalyviams pasipuošus tautiniais rūbais.

Clevelando vyrų oktetas su vadovu R. Babicku išpildys meninę programą Dirvos vakare rugsėjo 25 d.

PRADŽIA GRAŽII

Clevelando liet. visuomeninė mla Komiteto Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti žygis ir rengiamai Manifestacijai surinkta aukų tik rugsėjo 26 d. \$266,00. Aukoj: Po \$25 -- J. Mikonis, \$20 -- A. Balys; \$10 -- P. ir D. Balčiūnai, Al. Karklius, A. Juo-

zaitis, St. Melsbakas, L. Sagys Ed. Steponavičius, E. Pranckevičius, X.Y.; \$5 -- V. Akelaitis, St. Astrauskas, Vl. Bačiūlis, A. Bielskus, A. Dovydaitis, B. Gražulis, K. Gaižutis, V. Kasakaitis, J. Kaklauskas, E. Ilenda, M. Iešmantienė, S. Jurgutavičienė, A. Luža, A. Mikolūnas, A. Nasvytis, F. Saukevičius, R. Tatarūnas, R. Valatka, Po \$3,00 -- J. Barniškis, K. Karalis, V. Rociūnas, A. Styra, P. ir E. Stempuziai, Z. Tarutis.

\$2 -- P. Bielinis, V. Čyvas, J. Damušis, B. Bacevičienė, J. Kalvaitis, J. ir A. Kubiliūnai, A. Karsokas, V. Kništautas, P. Jurgutavičius, V. Minkūnas, J. Mišius, K. Narbutaitis, V. Stankus, F. Zylė; \$1 -- V. Abraitienė, V. Abraitis, A. Balčiūnas, J. Laucius, M. Slabokienė.

Visiems aukotojams KLN Clevelando skyrius širdingai dėkoja. Kitų aukotojų pavardės garsinsime vėliau.

KLNA Clevelando sk. išd.

TAUTOS ŠVENTĖ

LB I ir II Apylinkių rengiamas Tautos Šventės minėjimas jau artėja -- tai bus sekmadienį, rugsėjo 19 d. Šventė prasidės iškilmomis pamaldomis abiejose lietuviškose bažnyčiose.

Po to iš abiejų bažnyčių lietuviai vyks į Lietuvių Kultūrinį Darželį, kur bus nufilmuojama dalyviai ir programa.

Visuomenė ir organizacijos prašomos pasistengti tinkamai save atstovauti.

Antra tos dienos dalis, Lietuvių Diena, bus atitinkamai paminėta įvairia, gausia programa naujos parapijos salėje.

Skirkit tą dieną savo patriotiniam pastreiskimui.

DAINAVOS JAUNIMO STOVYKLAI 10 metų sukakties proga aukoj:

\$200 -- dr. J. ir B. Balčiūnai, \$100 -- Aleks. Silvestravičius, dr. Vl. ir dr. V. Adomavičiai, \$50 -- Stp. Bučmys, dr. Edm. Drukteinis, dr. A. ir S. Baltrukėnai, Clevelando Ateities klubas, \$35 -- dr. J. ir V. Masilioniai.

\$30 -- Vl. ir B. Čyvai, \$29 -- P. Zigmantas, \$25 -- A. Bielskus, J. ir M. Švarcai, John De Righter, Superior Savings, J. ir P. Staniškiai, LB II-ji Apylinkė.

\$23 -- P. Tamulionis, \$20 -- J. ir M. Mikonai, kun. P. Dzegoraitis, J.P. Mull, dr. Stp. ir dr. G. Matai, P. ir O. Skardžiai, D. ir D. Staniškiai, B. Karklius, A. Dysas, dr. S. Sviderskas, kun. R. Kasponis, dr. Vl. ir R. Ramanauskai, Vincas Degutis, dr. A. ir K. Martal.

\$15 -- V. Kasakaitis, dr. J. Sonta, dr. M. Vaitėnas, \$10 -- A. Buknys, O. Matusevičienė, LRKSA 142 kuopa, dr. D. ir R. Degesiai, Fl. Saukevičius, kun. B. Ivanauskas, dr. J. Mačiulis, V. ir O. Rociūnai, B. ir J. Smetonai, dr. K. ir O. Paušteniai, V. ir A. Kamantai, P. Mikolūnas, K. ir O. Raliai, dr. J. ir B. Skriniskai, dr. Ed. ir M.

DIRVOS VAKARAS,

pirmasis rudens sezono parengimas,

įvyks š. m. rugsėjo mėn. 25 d.,

Šv. Jurgio parapijos salėje.

PROGRAMOJE — CLEVELANDO VYRŲ OKTETO koncertas. Solistė I. GRIGALIŪNAITĖ.

VAKARIENĖ — BUFETAS — ŠOKIAI —

Šokiams gros populiarusis MELLODY BAND orkestras.

PRADŽIA: 7:30 VAL. VAK.

PAKVIETIMŲ KAINA — 6 DOL.

Iš anksto pakvietimus prašoma įsigyti Dirvoje ar pas ALT S-gos valdybos narius.

Lenkauskai, A. Garka, A. Kasulaitis, B. Araminas, dr. A. Matulionis, J. Vaičaitis, V. Kasperavičiūtė, dr. N. ir G. Juškėnai, J. Damušiai, V. Degutis, L. Staškūnas, Stud. At. Draugovė, LB I-ji Apylinkė, J. Balbotas, Amer. Liet. Pil. Klubas, L. ir A. Saigai, J. ir A. Augustinavičiai, J. Stravinskis, St. ir B. Urbonavičiai, dr. Z. ir V. Sabataičiai, S. Zylė, Z. Gobis, kun. A. Goldikovskis, R. Valodka.

\$7 -- S. ir S. Laniauskai.

\$5 -- F. Eidimtas, J. Zorska, J. Virbalis, A. Styra, A. Balys, J. Miglinas, Vl. Palubinskas, B. Steponis, J. Kizevičius, L. Balienė, Br. Maželis, D. Iešmantas, E. Valdukaitis, R. Laniauskas, J. Žilionis, V. Kavalūnas, S. Barzdukas, V. dr. V. Maurutis, A. Sušinskas, J. Čyvas, J. Vasaris, dr. A. Četys, A. Gailiūsis, V. Paltūnas, Della Jokubauskienė, F. Klimaitis, P. Bielinis, J. Gudėnas, E. Cibiras, V.K., I. Janavičius, Pr. Joga, P. Balčiūnas, V. Nykštėnas, P. Stravinskis, dr. A. Nasvytis, A. Puškoritė, A. Ivinskis, St. Sabaliauskas, J. Rastapkevičius, P. Makarskas, F. Novickas, V. Minkūnas, R. Minkūnas, A. Navickienė, A. Beržinskas, dr. H. J. Williams, dr. A.J. Blaškevičius, J. Citulis, P. Titas, P. Žilinskas, Br. Pračkenė, B. Gardzinskas, J. Čiuberkis, P. Jurgutavičius, Z. Dučmanas, J. Dovydaitis, J. Pikturna, Z. Ragauskas.

Kiti aukoj po mažiau -- viso 110 dol. Viso surinkta \$1974,00.

Komitetas nuoširdžiai dėkoja aukotojams ir rinkėjams.

Ypatingą padėką priklauso St. Baltrukėnienai, rinkusiai aukas Akrono ir dr. J. Masilionui -- Daytono.

Dainavos Stovyklos Globos Komitetas Clevelande: S. Laniauskas, kun. P. Dzegoraitis, O. Ralienė, V. Palūnas, J. Pikturna ir V. Rociūnas.

• Mikas Sigel, kretingiškis ūkininkas, įsikūręs Romoj, Ohio, liepos 12 d. giminių ir pažįstamų ratelyje atšventė 75 metų amžiaus sukaktį. Į JAV atvyko 1909 m. Trumpai pabuvojęs Nes Yorque, persikėlė gyventi į Clevelandą ir čia jo apylinkėse įsikūrė, ūkininkaudamas jau virš 45 metus. Mikas Sigel išaugino 3 dukteris Stella, Agnes, Onutę ir 2 sūnus Vytautą ir Edvardą.

Mikas skaito Dirvą nuo pat jos pirmojo numerio išleidimo ir remia ją aukomis. Linkime suaktyvininkui ilgiausių metų!

LAPKRIČIO 13-TOS ŽYGIUI AUKOJIMAS PRASIDĖJO

Paskelbus Clevelande rinkimą aukų parėmimui Madison Square Garden salėje, New Yorque rengiamos manifestacijos prieš Sovietus, jautresni patriotai tuoj pradėjo aukoti.

Clevelande įsteigtas komitetas atidarė einamą sąskaitą Superior Savings and Loan įstaigoje, Nr. 25547. Iš tolimesnių kampų aukas galima pasiųsti paštu: 6712 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Aukas priima ir Clevelando Komiteto išdinininkas: L. Leknickas, 3142 Redwood Rd., Cleveland Hts., Ohio 44118.

Aukų lapais aukas renka komiteto nariai.

Organizacijos prašomos skubiai savo susirinkimuose nutarti skiriamą sumą.

Visuomenė ir profesionalai kviečiami paskubėti pasiųsti savo aukas į Superior Savings įstaigą, arba išdinininkui, arba įteikti aukų rinkėjui.

Aukos priimamos pagal kiekvieno išgales, bet laikoma ir stambesnių sumų, ir dienos uždarbio paaukojimų.

Clevelando komiteto rugpiučio 27 d. posėdyje nutarta naudoti visi būdai pinigų gavimui. Clevelando kolonija neprivalo atsilikti nuo kitų savo prisidėjimu didžiausia suma kiek galima, kad Komiteto Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti protestą prieš Sovietų smurtą būtų garsus ir reikšmingas.

Kurie norės dalyvauti lapkričio 13 d. manifestacijoje, gaus informacijas iš Clevelando komiteto apie nuvažiavimą.

Spaudos komisija

• Dr. Eug. Noakas, vykdamas į Korp! Neo-Lithuania stovyklą, buvo sustojęs Clevelande pas p. Mašiotus. Ta proga jis atsilankė Dirvos redakcijoje.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus galite kreiptis į V. Giedraitį tel. 944-6835.

• Mokyklos vedėjas J. Stempuzis, praneša, kad į Aukuro ansamblį, kanklių orkestrą ir tautinių šokių grupes priimami ir tie jaunuoliai, kurie nelanko Vysk. Valančiaus lituanistinės mokyklos.

Pirmoji Aukuro ansamblio repeticija ir dainininkų registracija įvyksta antradienį, rugsėjo 14 d., 7 val. vak. šv. Jurgio salėje. Kanklininkai ir tautinių šokių šokėjai registruojasi šeštadienį, rugsėjo 11 d., 9 val. 30 min. šv. Jurgio salėje.

• Vysk. Valančiaus lituanistinėje mokykloje 1965-66 mokslo metais lituanistinius dalykus dėstys šie mokytojai: Pranė Butkuvienė, Rita Premeneckienė, Rūta

Mackevičiūtė, Giedrė Degutytė, Ona Žilinskienė, Juzė Orantienė, Henrikas Bankaitis, Aurelija Balašaitienė, Pranas Joga, Stasys Barzdukas ir Nijolė Palubinskienė.

Aukuro ansamblui vadovaus muz. A. Mikulskis, kanklių orkestro vadovė — Ona Mikulskienė, kalbos techniką ir dailųjį skaitymą dėstys Petras Maželis, tautinių šokių grupėms vadovaus — Teresė Neimaitė, Rūta Mackevičiūtė ir Ingrida Stasaitė - Bublienė. Mokyklos vedėjas — Juozas Stempuzis Vysk. Valančiaus lituanistinei mokyklai vadovauja jau ketvirtą metą. Jis yra baigęs Vilniaus Pedagoginį Institutą.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ!

HOUSE FOR SALE!

4 bedrooms, 10 yrs. old. Double garage, large lot. Near Schools and transportation. 1333 East 185th St. OWNER.

Tel. KE 1-3942.

(95-96)

J. P. MULL-MULIOLIS
REALTOR

Investavimui

7 butu. mūrinis. Nuoma \$400 mėn. \$21.000.

2 dviejų š. namai ant 1 sklypo, arti St. Clair. \$13.000.

4 butai, kaina \$10,500.

Didelis pareikalavimas vienos ir dviejų šeimų namų šv. Jurgio ir šv. Vito rajone. Norintieji parduoti skambinkite UL 1-6666.

Lietuviai bendradarbiai:

Alg. Dailidė ir Ant. Mikoliūnas

15969 Euclid Ave.
UL 1-6666

MOKINĖS SIUVAMOMS MAŠINOMS

Mokinsime kvalifikuotus asmenis mūsų įmonės darbas. Tai pastovus darbas, teikiąs puikias akordinio darbo sąlygas.

Kreiptis nuo 8:30 v. ryto iki 5 val. p. p., nuo pirmadienio iki penktadienio.

JOSEPH & FEISS CO.

2149 WEST 53rd STREET
(prie Lorain Ave.)

TEL. 961-6000

(94-96)

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

Naturally SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS

INSURED SAVINGS

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• **Vilties Draugijos ir ALT S-gos Valdybos vėjus** Dirvai paremti lėtai vasaros atostogų žingsniais žengia pirmyn. Nors, iš šono žiūrint, skelbtųjų pavardžių skaičiai nedidoki, bet jų bendras įnašas jau yra prisidėjęs prie vasaros metu vis užklumpančių sunkumų šalinimo. Šiuo metu bendras Vilties narių įnašas, neskaitant šiaip Dirvai prisiųstų aukų, skelbiamų atskirai, jau viršyje 1000 dol. Žinoma, tai dar toli iki siekiamo tikslo, bet tikimasi, kad rudenio vėjus pagyvės.

Šiomis dienomis prie vėjus prisidėjo prof. K. J. žemėckas, Osh Kosh, Wisc., prisiuntęs 20 dol. ir J. Montvydas, Waterbury, Conn. 15 dol.

• **Dr. K. Drangelis**, įžymus Sandaros, SLA ir kt. organizacijų veikėjas, mirė ir buvo iškilmingai palaidotas rugpjūčio 28 d., Chicago Tautinėse kapinėse.

• **"Vilniaus Dieną"** Kanadoje rengia lenkų emigrantų organizacija, kuri rūpinasi už Vilniaus ir Lvo-vo sričių grąžinimą Lenkijai.

Rugsėjo 19 d. rengiamos manifestacijos Montrealyje, Toronte ir Vanceryje.

Lietuvių ir ukrainiečių organizacijos ruošiasi tas manifestacijas piketuoti.

• **Mirusio pulk. Prano Saladžiaus** laidotuvių proga, vietoj gėlių ir vainikų, vėlionies pageidavimu, buvo renkamos aukos Vasario 16 Gimnazijai. Tų aukų buvo surinkta 352 dol.

• **Alfonsas Stonys** okupuotos Lietuvos "valdžios" buvo nuteistas mirti ir šiomis dienomis buvo sušaudytas. Ši žinia, paimta iš Sovietinės spaudos, buvo paminėta ir JAV spaudoje.

Pagal tas žinias A. Stonys buvo teistas kaip "karo nusikaltėlis", pagautas po 20 metų slapstymosi Lietuvoje.

NEW YORK

• **Lietuvos Konsulas New Yorke Anicetas Šimutis** su žmona Janina ir uošve E. Čiurliene atostogauja New Harbor, Maine valstijoje.

• **Elena Legeckienė** grįžo iš atostogų, kurias ji praleido keturias savaites važinėdama po Europą. Apilankė Varšuvą, Krokuvą ir kitus miestus Lenkijoje.

PADĖKA

Reiškiame gilią padėką visiems, rodžiusiems nuoširdų dėmesį A + A pulk. PRANUI SALADŽIAUS jo sunkios ligos metu, ir visiems, kurie pagerbė jo atminimą, jam iš mūsų tarpo š. m. liepos mėn. 12 d. išsiskyrus.

Ačiū širdingai tiems, kurių dėka jį palydėjo jautrūs atsiveikimo žodžiai ir gimtąja kalba nuskambėjusi jį sunkiose valandose stiprinusi malda bei Tautos Himnas. Ačiū tiems, kurių dėka jo karstą dengė trispalvė ir jo karstą nešė bendrame tautiniame darbe dalyvavusiųjų rankos. Ačiū visiems dalyvavusiems laidotuvėse, užprašiusiems šv. Mišias, prisiuntusiems gėles.

Širdingai dėkojame atjautusiems mūsų brangaus a. a. vėlionies pageidavimą, vietoje gėlių aukojusiems Vasario 16 Gimnazijai.

Visiems artimiesiems, bičiuliams, pažįstamiems, lietuviškų veiksmų, organizacijų, spaudos ir radijo valandėlių atstovams, prisiminusiems mūsų a. a. vėlionį ir reiškusiems užuojautą šeimai nuoširdžiai dėkojame.

Bronė Saladžiuvienė,
Vytautas, Juozas, Danutė ir jų šeimos

A. A.

KAZIUI KRIŠČIUKAIČIUI

mirus, reiškiamo užuojautą poniai BRONEI, duk-

ros VIOLETOS šeimai, broliui, seserims ir visiems

artimiesiems ir kartu liūdime

Korp! Neo-Lithuania
Bostono filisteriai, senjorai ir junjorai

Korp! NEO-LITHUANIA liūdi netekusi savo narės A. A. Fil.

VANDOS PRAPUOLENYTĖS-KOŠIENĖS, kuri atsiskyrė iš gyvųjų tarpo.

Jos vyrui JURGIUI KOŠIUI ir artimiesiems reiškiamo kuo nuoširdžiausią užuojautą

Korp! Neo-Lithuania
Vyriausioji Valdyba

Barceloną Ispanijoje, Vokietijoje daugiausia laiko praleido Wiesbadene.

• **Virginija Sutkutė** ir **Anatolijus Butas** susižiedavo. Abu sužadėtiniai yra aktyvūs New Yorke akademinio jaunimo nariai. Virginija yra Korp! Neo-Lithuania filisterė.

• **Mirė dantų gydytoja Vanda Košienė**, kurios palikai po atsiveikimo Woodhavene, Šalinsų koplyčioje, rugpjūčio 30 d. išvežti į Chicago. Nuliūdime liko vėlionės vyras ir gimnės.

• **Leonardas Valiukas**, iš Los Angeles, Kalifornijos, rugsėjo 1 lankėsi New Yorke ir padarė pranešimą susirinkusiam newyorkiečiams Apreiškimo parapijos salėje apie rezoliucijas Lietuvos klausimu. Jis tuo reikalu lankėsi ir Washington, D. C.

LIETUVIŲ ESKURSIJA Į BAHAMAS

Rugsėjo 11 d. nauju dideliu laivu OCEANIC 25 keleiviai išplaukė į Nassau, Bahamas, praleisti rudenines atostogas.

Ekskursantams vadovauja p.p. A. Trečiokai.

Į šią kelionę vyksta: S. Bacevičiai (Bacey), J. Katilai, G. Abrolat, E. Jurgelienė su dukra Elenyte, V. Budreckienė su dukra Veronica ir dviem anūkais M. Barrett, R. Basil, J. York (Jurkuvienė), M. Gail su dviem sūnumis, M. Putnienė, P. Peters, J. Kanin (Kanušienė) ir jos sesuo Bertha Gregory, J. McLoughlin, Albinas ir Jieva Trečiokai. Tąja ekskursija rūpinasi Kazio Trečioko kelionių agentūra.

BOSTON

VINCO KRĖVĖS VEIKALŲ INSCENIZAVIMĄ

Išpildys Vyt. Valiuko vaidintojų trupė iš New Haveno, Conn., rugsėjo 26 d. (sekmadienį), 3 v. p. p., So. Bostono Lietuvių Piliiečių Klubo Auditorijoje.

Bus vaidinamos scenos iš veikalų: "Dangaus ir žemės sūnūs", "Šarūno ir Raganiaus".

Režisūra Vyt. Valiuko, scenovaizdis dail. Albino Elkskaus, muzika ir efektai Birutės Logienės.

Rengėjai visus maloniai kviečia atsilankyti ir pasigrožėti žymiausio mūsų literatūros klasiko vaikų in scenizavimo.

• **Rugsėjo 8-tosios Tautos šventės minėjimas** įvyksta š. m. rugsėjo 12 d. (sekmadienį) sekančia tvarka:

1. 10 val. ryto šv. Mišios už pavergtą Lietuvą šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje.

2. 3 val. p. p. Lietuvių Piliiečių Klubo Auditorijoje iškilmingas minėjimas.

Kalbės Dr. St. Bačkis iš Washingtono, D. C.

Meninę programą išpildys: solistas St. Liepas, šv.

Jaunieji R. Buinytė ir G. Mironas.

V. Gruzdžio nuotrauka

PHILADELPHIA

LIETUVIŠKA ŠEIMA

Š. m. rugpjūčio mėn. 28 d. lietuvišką šeimą sukūrė G. Mironas ir R. Buinytė. Abu jaunavedžiai yra aktyvūs lietuviškoje veikloje. G. Mironas yra Korp! Neo-Lithuania Philadelphia padalinio pirm., o Rima viena iš padalinio steigėjų ir buvusi ilgametė valdybos narė. Taip pat abu jaunavedžiai labai gražiai reiškiasi per vietos Bendr. Balso radijo valandėlę. Jaunosios tėvai Valerija ir Bronius Buiniai yra Korp! Neo-Lithuania Philadelphia padalinio vėliavos kumai, padovanoję padalinui vėliavą.

Vestuvės vyko šv. Andriejaus bažnyčioje. Jungtinių metų giedojimo sol. J. Augaitytė, Vaišėse, kuriose dalyvavo daugelis svečių net iš kitų tolimų vietovių, jaunavedžius sveikino ir įteikė dovanas Korp! Neo-Lithuania Filisterių S-gos vardu inž. Č. Tamašauskas, o Philadelphia skyr. vardu A. Jonys, L.T. Atgimimo Sąjūdžio -- Br. Vigelis, Moterų Atstovybės Klubas -- J. Augaitytė, Bendruomenės Balso -- H. Savickas ir kt. Gauta ir daugiau sveikinimų telegramomis ir laiškais iš LST Korp! Neo-Lithuania Vyr. V-bos pirm. inž. V. Mažeikos, Filisterių St. San-

Petro lietuvių parapijos choras, vedamas muz. J. Kačinsko. Tautinių šokių grupė, O. Ivaškienės vadovybėje.

Visus Bostono ir aplinkinių kolonijų lietuvių maloniai kviečiama gausiai atsilankyti.

L. B-nės Bostono Skyr. Valdyba

tvaro, A. Diržio ir kt. Gautas sveikinimas iš Lietuvos.

Jaunavedžiams linkime šeimyninės laimės ir ištermės lietuviškame darbe.

BALFO VAKARAS

Daugelis dabartinių tremtinių naudojosi Balfo parama gyvenant Vokietijoje. Dalis Balfui padedant atvyko į Ameriką. Taigi, daugelis esame skolingi ir Balfo užmiršti negalima. Antrajam Pasauliniam karui pasibaigus, Balfas įsisteigė visose didesnėse Amerikos lietuvių kolonijose, tuo pat metu ir Philadelphia, Philadelphia Balfos skyrius, švėsdamas savo dvidešimtmetį ir norėdamas pagerbti buvusių steigėjų ir Balfo darbuotojų, rugsėjo mėn. 26 d. Four Chefs patalpose ruošia banketą. Banketo pradžia 4 val. Po banketo šokiai. Bilietus galima įsigyti pas visus Balfo v-bos narius ir visose trijose lietuviškose parapijose. Balfo skyriaus v-ba dabar sunkiai sudaryta, kviečia visus lietuvių dalyvauti šiame bankete. Pagalba artimui aktuali ir dabar, nes dar yra daugelis vargstančių Vokietijoje, Lenkijoje ir net Sibire.

P.M.

CHICAGO

• **PEDAGOGINIAME LITUANISTIKOS INSTITUTE**, kuris veikia Chicagoje, mokslas pradėtas rugsėjo 18 d., šeštadienį, 9 val. 30 min. ryto. Ši semestrą dėstomi šie kursai: lietuvių kalbos sakinio struktūra ir jo skyryba, vertimai iš anglų kalbos (D. Velička), pasaulio lietuvių istorija (V. Lilevičius), lietuvių kalbos metodika ir mokyklinė praktika (A. Dundulis), lietuvių kalbos morfologija ir akcentologija (K. Girvilas), literatūrinės srovės (klasicalizmas, sentimentalizmas, romantizmas) ir jų atgarsiai lietuvių literatūroje (D. Velička). Ku-

rie galvoja lankyti Institutą, o dar nėra užsiregistravę, prašomi atvykti aukščiau minėtu laiku užsiregistruoti. Neakvalifikuoti (korespondencinis) Institute einamų dalykų dėstymas vyksta be pertraukos. Galima registruotis bet kada ir bet kur gyvenantiems. Kreiptis šiuo adresu: P.L. Institutas, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

• **Chicago Aukštesnioji Lituanistikos mokykla**, veikianti Jaunimo Centre, 5620 So. Claremont Ave., mokslo metus pradeda rugsėjo 11 d.

9 val. ryto senųjų mokinių registracija;

9 val. 30 min. pataisų egzaminai, vasaros darbų grąžinimas ir patikrinimas;

10 val. 30 min. naujų mokinių registracija ir egzaminai. Registracijos ir egzaminų mokesčiai po 3 dol., už mokslą -- 35 dol. metams.

Mokykla laikosi LB JAV švietimo tarybos nuostatų ir programos. Į mokyklą priimami mokiniai, kuriems šiais metais sueina 12 metų ir vyresni. Išimtiniais atsitikimais priimami ir 11 m. Baigę lituanistinių mokyklų 8 skyrius priimami į mokyklą be egzaminų. Tą dieną jie sumoka registracijos mokesį ir pristato pažymėjimą. Nebaigę laiko stojamuosius egzaminus iš pradžios mokyklos kurso. Ypatingas dėmesys kreipiamas į lietuvių k. mokymą raštu (diktantas ir atpasakojimas) ir žodžiu (mokėjimas skaityti ir atpasakoti). Laiką egzaminus į aukštesnes klases turi mokėti neršokamų klasių kursą. Informacijai skambinti po 6 val. v. LU 5-2629. (sk.)

DETROIT

SUMANYMAI REALIZUOJAMI TIK DARBU

Lašas po lašo ir akmenį prastašo.

Bet kokią sumanytį realizuoti reikalingas visų kad ir mažas darbas. L.B. Valdyba džiaugiasi ir sveikina sudarytą lapkričio 13 d. manifestacijai remti Valdybą su inž. V. Urbonu priekyje. Tai vyras, kurį visur, kur tik lietuviškas reikalas sutiks ir K. Veikutį, Joną Urboną, V. Tamošiūną, A. Jušką ir V. Senelį.

L. B. Valdyba jungiasi į talką ir mano, kad visi lietuviai turėtų bent kuo t.y. ar aukodami ar patys vykdamai pagal galimybę lapkričio 13 d. į New Yorką prisidėti, o tuo labiau jaunimas, nes jaunystė vargo nežino.

Artėjant rudenii, artėja ir parengimų sezonas, todėl visos organizacijos prašomos pranešti parengimo datą ir vietą, kad būtų galima artimo ateityje pasiekti spaudoje bent trijų mėnesių parengimo kalendorių. Tad prašom registruotis pas L.B. parengimo Vadovę Galiną Gobienę Tel. LO 3-8260.

Solidarumo mokestis yra kiekvieno lietuvių ir žmogaus garbės reikalas -- tik \$2 dirbančiam tad nedelskime ir siųskime L.B. išd. A. Rudžiūniui, 24288 Pembroke St., arba į mokyklą V. Paužos Neringoje ar V. Vizgirdo Baltic Delicatessen krautuose.

L.B. Valdyba

PRADEDA MOKSLĄ

Detroito Lituanistinė Šeštadieninė mokykla su šiais mokslo metais žengia į šešioliktuosius darbo metus. Šeštadienį, rugsėjo 11 d. pradėdami 1965-66 mokslo metą. Visi aštuonių skyrių mokiniai renkasi iš ryto 9 val. 45 min. į šv. Antano parapijos mokyklą.

Kaip jau buvo minėta, mokykla ir šiais mokslo metais naudosis tomis pačiomis patalpomis, kaip ir perėjusiais metais. Ir šv. Antano ir šv. Kazimiero mokyklų patalpos vasaros metu buvo atremontuotos.

Mokykloje dirbs šie mokytojai: kun. Kazimieras Simaitis, Bronė Beržanskienė, Kristina Daugvydienė, Marija Jankausienė, Stefanija Kaunelienė, Valerija Kundrotienė, Aldona Milmantienė, Jonas Mikulionis, Česlova Namienė ir Albertas Misūnas kaip atsarginis mokytojas.

Bostono jūrų skautai ir skautės su vadovais Kennebunkporto stovykloje.

B. Kerbelienės nuotrauka